

Štátna filharmónia Košice

69. ročník

22. 5. – 12. 6. 2025

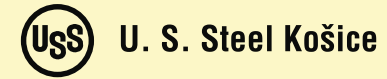
Objavte nové festivalové zážitky

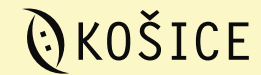
**KOŠICKÁ
HUDOBNÁ
JAR**

**69. ročník medzinárodného
festivalu**

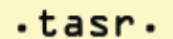
Hlavný reklamný partner:

Partner:

Mediálni partneri:

Štátna filharmónia Košice
je príspevkovou organizáciou
Ministerstva kultúry SR

Dámy a páni!

V Košiciach som necelý rok. Už od prvých dní sme si spolu s mojou manželkou toto krásne mesto veľmi oblúbili a navštívili sme množstvo výnimočných podujatí. Určite k nim neodmysliteľne patria aj koncerty Štátnej filharmónie Košice, ktoré sme mali možnosť navštíviť. Obzvlášť ma teší, že som medzi nadšenými divákmi videl aj mnohých kolegov oceliarov, ktorí na koncerty Štátnej filharmónie Košice mieria pravidelne.

Som preto veľmi rád, že naša spoločnosť podporuje také významné medzinárodné podujatie, akým je Košická hudobná jar, už viac ako 20 rokov.

K hudbe máme s manželkou blízky vzťah a už sa veľmi tešíme na koncerty, ktoré rozozvučia nielen priestory sídla filharmónie – Dom umenia, ale aj iné, pre vážnu hudbu menej tradičné miesta, ako je Dóm sv. Alžbety, nádvorie Východoslovenskej galérie a ďalšie.

Vynikajúci umelci, hudobníci, dirigenti, sólisti, speváci a skvelý domáci orchester potešia aj túto jar Košičanov krásnymi dielami. Prajem im veľa radosti z pobytu a účinkovania v Košiciach.

Všetkým Košičanom želám, aby si čo najviac užili koncerty 69. ročníka Košickej hudobnej jari.

Mike Piekut

zastupujúci prezident U. S. Steel Košice

Vážené dámy, vážení páni, milí festivaloví hostia,

s veľkou radosťou a hrdosťou vás vítam na 69. ročníku festivalu Košická hudobná jar.

Od svojho vzniku je tento festival synonymom umeleckej kvality a vytrvalej snahy obohacovať kultúrny život nielen v Košiciach, ale v celom regióne. Aj dnes, v čase rýchlych spoločenských zmien, vnímame našu prácu ako mimoriadne dôležitú. Hudba zostáva jedným z najúprimnejších prejavov ľudskosti a univerzálnym jazykom porozumenia. Veríme, že festival prinesie nielen umelecké zážitky, ale bude aj naším príspevkom k budovaniu kultúrnej a hodnotovo ukotvenej spoločnosti.

Aj tento rok vám ponúkame pestrý program, v ktorom sa stretáva tradícia so súčasnosťou, veľké symfonické projekty s intímnu komornou hudbou, známe mená klasickej hudby s výnimočnými osobnosťami súčasného hudobného sveta. Budem poctená, ak festivalová ponuka zaujme nielen našich pravidelných návštevníkov, ale priláka do hľadiska aj nové tváre, ktoré na Košickej hudobnej jari objavia čaro klasickej hudby.

Festival otvoríme veľkolepo – **Opereta Gala** prinesie najkrajšie melódie Johanna Straussa, Franza Lehára či Emmericha Kálmána v podaní dvoch výnimočných speváckych osobností. Štátnu filharmóniu Košice povedie Tomáš Brauner, uznávaný český dirigent a šéfdirigent Pražských symfonikov.

Počas festivalu zaznie aj špičková komorná hudba. Na nádvorí Východoslovenskej galérie vystúpi **Leonkoro Quartet**, jedno z najvýraznejších mladých európskych zoskupení, ktorého interpretačné kvality boli ocenené na súťaži vo Wigmore Hall v Londýne.

Veľmi sa tešíme, že súčasťou programu je aj výnimočný večer s názvom **Všetko najlepšie, Ľubica!**, venovaný jednej z najvýznamnejších slovenských skladateľiek súčasnosti – Ľubici Čekovskej. Jej diela zaznejú v podaní Štátnej filharmónie Košice pod taktovkou dirigenta Andreasa Ottensamera.

Duchovný rozmer festivalu podčiarkne vystúpenie **Estónskeho filharmónického komorného zboru** pod vedením Tõnu Kaljusteho, ktorý uvedie výber z diel Arva Pärta pri príležitosti jeho 90. narodenín. Vypočuť si ich v Dóme sv. Alžbety bude nepochybne výnimočným zážitkom.

Súčasťou programu je aj hudobno-divadelný projekt **FILIP**, venovaný legende slovenskej kultúry Jarovi Filipovi. Do Domu umenia prinesie emóciu, humor aj jemnú nostalgiu.

Za jeden z vrcholov festivalu považujeme vystúpenie **Filharmónie Brno** pod vedením Dennisa Russella Daviesa. Do Košíc prichádza s programom, ktorý krát-

ko predtým zaznie aj v Musikvereine vo Viedni a ponúkne diela Bernsteina, Schwertsika a Glassa.

V komornom priestore Synagógy na Zvonárskej uvedie súbor **Nevermind** vlastnú transkripciu Goldbergových variácií J. S. Bacha na historických nástrojoch – v interpretácii, akú v Košiciach ešte nebolo možné zažiť.

V invenčnom spojení oblúbeného **Brahmsovho dvojkoncertu** s tvorbou **Johna Adamsa** sa Štátna filharmónia Košice predstaví pod taktovkou Kirilla Karabitsa, ktorého charizmatická interpretácia a medzinárodná kariéra sľubujú nezabudnuteľný zážitok.

Nový zvukový svet prinesie aj projekt **Alchymia perkusii** v industriálnom priestore Tabačky Kulturfabrik, kde vystúpi legendárne francúzske zoskupenie Percussions de Strasbourg so sugestívnym programom Invariant.

Festival završíme koncertom s názvom **Revolúcia zvuku**, na ktorom zaznejú diela Beethovena, Straussa a Šostakoviča v podaní Štátnej filharmónie Košice pod vedením talentovaného Patricka Hahna.

Košická hudobná jar však nie je len o koncertoch. Aj tento rok naplníme náš záväzok uchovávať a rozvíjať slovenskú hudobnú tvorbu. Súčasťou festivalu je nahrávanie albumu s koncertami **Jozefa Podprockého** pre husle, violu, klavír a trúbku, ktoré prinesú nové impulzy do nášho hudobného dedičstva.

Na záver sa chcem úprimne poďakovať všetkým partnerom, podporovateľom a celému tímu Štátnej filharmónie Košice za obrovské nasadenie. Vďaka vám všetkým je Košická hudobná jar tým, čím je – jedinečnou kultúrnou udalosťou so silným odkazom.

Milí priatelia, hudba má moc nás spájať, inšpirovať a obohacovať. Verím, že aj tento ročník Košickej hudobnej jari vám prinesie množstvo nevšedných umeleckých zážitkov a nezabudnuteľných chvíľ. Teším sa na stretnutia s vami.

Lucia Potokárová
generálna riaditeľka Štátnej filharmónie Košice

ŠTÁTNA FILHARMÓNIA KOŠICE

Štátna filharmónia Košice (ŠFK) bola založená v roku 1968 ako druhý profesionálny symfonický orchester koncertného typu na Slovensku. Prvý koncert novovzniknutého telesa sa uskutočnil v apríli 1969 pod vedením šéfdirigenta Bystríka Režuchu. ŠFK v krátkom čase dosiahla uznanie odborníkov i verejnosti a stala sa jedným z popredných reprezentantov slovenského interpretačného umenia doma i v zahraničí.

Orchester koncertoval na významných medzinárodných hudobných festivaloch a v dôležitých kultúrnych centrách (Viedeň, Salzburg, Berlín, Budapešť, Praha, Antverpy, Madrid, Lisabon, Barcelona, Atény, Remeš, Luxemburg, Riga, HongKong, New York). V roku 1994 ŠFK absolvovala mesačné turné po USA, kde sa predstavila ako prvý slovenský symfonický orchester na americkom kontinente. Na prelome rokov 2014/2015 absolvovala ŠFK turné v Čínskej ľudovej republike, ktoré po mimoriadnom úspechu zopakovala aj v roku 2016.

Štátna filharmónia Košice prezentuje svoje umenie okrem koncertnej činnosti aj prostredníctvom nahrávok pre rozhlasové, televízne spoločnosti a hudobné vydavateľstvá. Na svojom konte má vyše 160 CD. Nahrávky ŠFK Ján Cikker „O živote“ a Ernő Dohnányi „Piano Concertos Nos. 1 & 2“ získali ocenenia Radio Head Awards – Nahrávka roka v oblasti klasickej hudby za roky 2021 a 2023.

Orchester spolupracoval s mnohými svetoznámymi inštrumentalistami a spevákmi, akými sú Igor Oistrach, Gidon Kremer, Josef Suk, Julia Fischer, Giora Feidman, Ivan Moravec, Xavier de Maistre, Edita Gruberová, Luciano Pavarotti, Plácido Domingo, Dietrich Fischer-Dieskau, Sergej Kopčák, Peter Mikuláš, Peter Dvorský, Pavol Bršlík, Viktor Fedotov, Emin Chačaturjan, Natan Rachlin, Thomas Sanderling, Alexander Rahbari, Tadeusz Strugala, Jiří Bělohlávek, Libor Pešek, Václav Smetáček, Antoni Wit, Ľudovít Rajter, Ladislav Slovák, Ondrej Lenárd, Robert Jindra a ďalší. Repertoárové spektrum orchestra obsahuje diela od baroka po súčasnú hudbu.

Štátna filharmónia Košice je, ako jediný orchester na Slovensku, organizátorom troch festivalov – Košickej hudobnej jari, Medzinárodného organového festivalu Ivana Sokola a festivalu súčasnej hudby Ars Nova.

PROGRAM FESTIVALU

22. 5.	OPERETA GALA Otvárací koncert 69. ročníka Košickej hudobnej jari ŠFK, Brauner, Kněžíková, Plachetka	str. 14
27. 5.	MAJSTRI KLASICIZMU: HAYDN A BEETHOVEN Leonkoro Quartet	str. 22
28. 5.	VŠETKO NAJLEPŠIE, ĽUBICA! ŠFK, Ottensamer	str. 28
29. 5.	ARVO PÄRT 90 Estónsky filharmonický komorný zbor, Kaljuste, Toomoja	str. 34
31. 5.	FILIP Divadlo Jána Palárika v Trnave	str. 40
3. 6.	Z BRNA DO KOŠÍC: WEST SIDE STORY, FRIDA KAHLO A MIŠIMA Filharmónia Brno, Davies, Namekawa	str. 44
4. 6.	BACH V SYNAGÓGE: NEVERMIND Ensemble Nevermind	str. 52
5. 6.	BRAHMS & SYMFONICKÝ OPPENHEIMER ŠFK, Karabits, Conunova, Brantelid	str. 58
9. 6.	ALCHÝMIA PERKUSÍ Percussions de Strasbourg	str. 66
12. 6.	REVOLÚCIA ZVUKU: BEETHOVEN A ŠOSTAKOVIČ ŠFK, Hahn, Dupree	str. 72

MIESTA KONANIA KONCERTOV

Dom umenia, Moyzesova 66
Východoslovenská galéria, Hlavná 27
Dóm sv. Alžbety Uhorskej, Hlavné námestie 3
Synagóga, Zvonárska 7
Tabačka Kulturfabrik, Gorkého 2

VSTUPENKY

Online predaj a rezervácie na www.sfk.sk

Vstupenková pokladňa

Dom umenia, Moyzesova 66, Košice
Po – Št: 10:00 – 12:00 a 14:00 – 17:00
Pi, So, Ne, sviatky: zatvorená

Večerná pokladňa v Dome umenia je otvorená hodinu pred koncertom a predáva vstupenky na aktuálny koncert. Na koncertoch mimo Domu umenia je večerná pokladňa otvorená 30 minút pred začiatkom podujatia na mieste jeho konania.

Postup pri predaji a rezervovaní vstupeniek a iné podmienky súvisiace s realizáciou a priebehom podujatí Štátnej filharmónie Košice upravujú Všeobecné obchodné podmienky vydané ŠFK: <https://www.sfk.sk/obchodne-podmienky>

Tel.: +421 905 073 123
E-mail: vstupenky@sfk.sk

KOŠICKÁ HUDOBŇÁ JAR

69. ročník

22. 5. – 12. 6. 2025

22. 5. 2025 o 19:00
OPERETA GALA
Otvárací koncert 69. ročníka KHJ

Dom umenia,
Moyzesova 66

3. 6. 2025 o 19:00
**Z BRNA DO KOŠÍC:
WEST SIDE STORY,
FRIDA KAHLO A MIŠIMA**

Dom umenia,
Moyzesova 66

4. 6. 2025 o 19:00
**BACH V SYNAGÓGE:
NEVERMIND**

Synagóga,
Zvonárska 7

27. 5. 2025 o 19:00
**HAYDN A BEETHOVEN:
MAJSTRI KLASICIZMU**

Nádvorie Východoslovenskej
galérie, Hlavná 27

28. 5. 2025 o 19:00
**VŠETKO NAJLEPŠIE,
ĽUBICA!**

Dom umenia,
Moyzesova 66

5. 6. 2025 o 19:00
**BRAHMS & SYMFONICKÝ
OPPENHEIMER**

Dom umenia,
Moyzesova 66

9. 6. 2025 o 19:00
**ALCHÝMIA
PERKUSIÍ**

Tabačka Kulturfabrik,
Gorkého 2

29. 5. 2025 o 20:00
ARVO PÄRT 90

Dóm sv. Alžbety,
Hlavné námestie 3

31. 5. 2025 o 19:00
FILIP
Spomienka na Jara Filipa

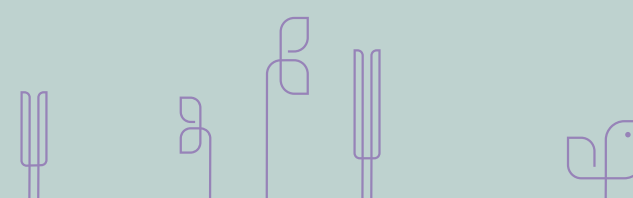
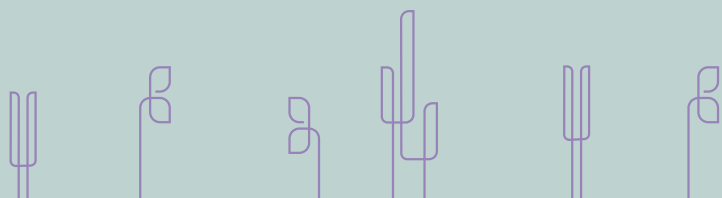
Dom umenia,
Moyzesova 66

12. 6. 2025 o 19:00
**REVOLÚCIA ZVUKU:
BEETHOVEN A ŠOSTAKOVIČ**

Dom umenia,
Moyzesova 66

Objavte
nové
festivalové
zážitky

22. 5. 2025 | 19:00 | Dom umenia

OPERETA GALA

Otvárací koncert 69. ročníka Košickej hudobnej jari

Štátna filharmónia Košice
Tomáš BRAUNER, dirigent
Kateřina KNĚŽÍKOVÁ, soprán
Adam PLACHETKA, basbarytón

Johann Strauss ml. (1825 – 1899)
Predohra z operety Netopier

Carl Millöcker (1842 – 1899)
Gasparone – Dunkelrote Rosen (Tmavočervené ruže)

Franz Lehár (1870 – 1948)
Veselá vdova – Vilja Lied

Emmerich Kálmán (1882 – 1953)
Grófka Marica – Grüss mir mein Wien (Pozdravuj moju Viedeň)

Franz Lehár
Predohra z operety Zem úsmevov
Zem úsmevov – Ich danke für die Huldigung (Ďakujem za priazeň)

Johann Strauss ml.
Noc v Benátkach – Ach, wie so herrlich zu schaun (Ach, aký nádherný pohľad)

Carl Millöcker
Gasparone – Wie freu ich mich Sie hier zu sehen... Hüten Sie sich
(Ako sa len teším, že Vás tu vidím... Dajte si pozor)

PRESTÁVKA

Ferdinand Raimund (1790 – 1836)
Hobellied

Emmerich Kálmán
Čardášová princezná – Heia, heia, in den Bergen ist mein Heimatsland
(Heja, heja, v horách je môj domov)

Edmund Eysler (1874 – 1949)
Brat Straubinger – Küssen ist keine Sünd (Bozky nie sú hriech)

Franz Lehár
Veselá vdova – Predohra
Giuditta – Meine Lippen, sie küssen so heiss
(Moje pery bozkávajú tak vášnivo)
Veselá vdova – Da geh ich zu Maxim (Tak rád chodím k Maximovi)

Johann Strauss ml.
Viedenská krv – Das eine kann ich nicht verzeih'n... Wiener Blut
(To jediné ti neviem odpustiť... Viedenská krv)

Dĺžka trvania koncertu: ca. 42` + 35`

Strhujúce melódie, ktoré dominovali viedenským operetám druhej polovice 19. storočia, boli poznávacím znamením aj valčikov a poliek, ktorými straussovský rod už dlho tešil európske publikum. Opereta *Netopier* od **Johanna Straussa ml.**, ktorú skomponoval v roku 1874, sa zaradila medzi jeho najobľúbenejšie javiskové diela. Premiéru mala vo viedenskom Theater an der Wien a odvtedy sa stala štandardom svetového repertoáru. Je to dielo plné úchvatných melódií, šarmu a noblesy a jej predohra je obdivovaná nielen pre svoj svieži spád a humorný nádych, ale aj pre svoju dômyselnú a farebnú orchestráciu. Pozadie deja Straussovej ďalšej operety *Noc v Benátkach* tvorí jediná noc. Počas nej dôjde k niekoľkým milostným nedorozumeniam a zámenám v exotickom prostredí vyššej spoločnosti zabávajúcej sa na karnevale plnom masiek a bujarého veselí. Príbeh je pretkaný množstvom neočakávaných situácií, v ktorých sa ocitá mladá zamilovaná dvojica. Opereta *Viedenská krv* vznikla na podnet riaditeľa viedenského divadla Franza Jaunera a Straussovej manželky Adely, ktorí prišli s nápadom vyskladať z množstva Straussových valčikov novú operetu. Autor mal v tom čase 73 rokov a do komponovania novej operety sa mu už príliš nechcelo. Nedožil sa ani jej uvedenia, obrovský úspech prišiel oveľa neskôr.

Zápletky operiet bývajú často postavené na príbehoch o zámenách postáv a podvodoch, ako dokazuje aj dielo *Gasparone* od **Carla Millöckera**. Jeho postavy využívajú slávu a povest' tajomného darebáka, aby zakryli svoje vlastné prehrešky, keď sa snažia zmocniť cudzieho majetku.

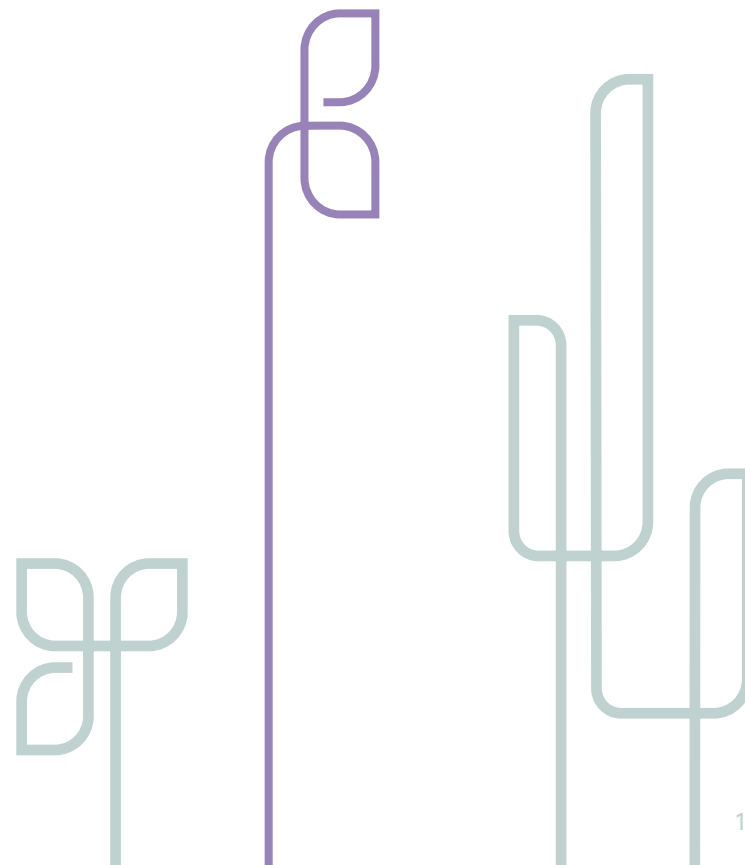
Počas rozkvetu viedenskej operety bol **Franz Lehár** protipólom Johanna Straussa ml., predovšetkým so svojimi slávnymi operetami *Veselá vdova* a *Giuditta*. Hoci Lehár sa vo svojej tvorbe výrazne zameriaval na divadlo, začínal ako skladateľ samostatných tancov a pochodov. Umne vyžíval vtedy populárne tance, exotizmy, nebál sa načrieť do folklóru, ovplyvňoval ho stále viac módnny jazz. Esenciu všetkých týchto vplyvov dokázal rafinovane pretaviť do svojej hudby. V roku 1929 sa Lehár dočkal obrovského úspechu v podobe operety *Zem úsmevov*. Opereta je prepracovaním jeho staršieho diela *Žltá kazajka*. Táto romanca o čínskom princovi a jeho láske z Viedne obsahuje tragické scény, sentiment i exotiku. Kvality diela presahujú rámec dobovej produkcie a Lehár sa v nej pokúsil povýšiť žáner operety na výslnie klasického umenia. Hudba ponúka nádherné melodické línie, vzrušujúcu rytmiku a virtuózne pôsobiace vokálne aj inštrumentálne party, no najmä príbeh o spaľujúcom ľubostnom cite v rozdielnych kultúrnych prostrediach.

Kvalita Kálmánových diel spočíva najmä v jeho schopnosti využívať v opere aj prvky ľudovej hudby, napríklad čardáš. Za svoj úspech vďaka *Čardášová princezná* nielen úchvatnej hudbe, ale aj humornému libretu o láske viedenského kniežata k hviezde budapeštianskeho kabaretu.

Emmerich Kálmán spolu s Lehárom a Straussom patria k najvýraznejším predstaviteľom viedenskej operety. Medzi jeho známe diela radíme najmä operety *Čardášová princezná* a *Grófka Marica*. V príbehu nastávajú nečakané zvraty, ktoré prinášajú vzrušujúce a dramatické momenty. Kálmán dokázal vo svojej hudbe obohatiť výrazové prostriedky o osobité, často exotické elementy. S neskorším obdobím autorovej tvorby sa spája opereta *Grófka Marica*. Patrí k posledným veľkým klasickým dielam svojho žánru. Jej príbeh lásky dvoch mladých šľachticov sa odohráva na začiatku 20. storočia na maďarskom panstve krásnej a bohatej grófky Marice.

Pieseň *Hobellied* pochádza z dobovej viedenskej „čarodejnej rozprávky“ *Márnotratník* od **Ferdinanda Raimunda** z roku 1834, ktorá je súčasťou viedenskej tradície a časom zľudovela.

Brat Straubinger je opereta v troch dejstvách, ktorú skomponoval **Edmund Eysler**. Dielo nesie názov podľa populárnej fiktívnej postavy brata Straubingera, cestujúceho remeselníka z nemeckého Straubingu zo začiatku 19. storočia. Postava sa stala archetypom pracovitého, no bezstarostného a veselého tuláka.

Tomáš Brauner patrí k najvyhládavanejším dirigentom svojej generácie. Od sezóny 2020/2021 pôsobí ako šéfdirigent Symfonického orchestra hl. m. Prahy FOK a od sezóny 2024/2025 je zároveň šéfdirigentom Opery Slovenského národného divadla v Bratislave. V rokoch 2018 – 2021 bol šéfdirigentom Filharmónie Bohuslava Martinů v Zlíne a hlavným hosťujúcim dirigentom Plzenskej filharmónie, kde pôsobil ako šéfdirigent už v rokoch 2013 – 2018. V rokoch 2014 – 2018 zastával aj pozíciu hlavného hosťujúceho dirigenta Symfonického orchestra Českého rozhlasu v Prahe.

Umelec pravidelne spolupracuje s poprednými symfonickými orchestrami doma aj v zahraničí, ako sú Česká filharmónia, PKF – Prague Philharmonia, Münchner Symphoniker, Deutsche Radio Philharmonie, Nürnberger Symphoniker, Krakovská filharmónia, Národný rozhlasový orchester Rumunska, Slovenská filharmónia, Philharmonie Südwestfalen, Štátny orchester moskovského rozhlasu, Orchestra of Colours Atény a ďalšie. Z nedávnych zahraničných vystúpení možno spomenúť koncerty so Štetínskou a Poznaňskou filharmóniou, Maďarským národným symfonickým orchestrom, Malaga Philharmonic Orchestra či ADDA–Simfònica Alicante.

Ako operný dirigent začínal v Divadle J. K. Tyla v Plzni. Opakovane hosťoval v Národnom divadle v Prahe, v Národnom divadle moravskosliezskom v Ostrave a v Slovenskom národnom divadle. V Palacio de Bellas Artes v Mexico City dirigoval *Jej pastorkyňa* Leoša Janáčka.

V roku 2018 absolvoval so Symfonickým orchestrom hl. m. Prahy FOK zájazdy do Mníchova a Poznane. V auguste 2022 s týmto orchestrom debutoval v Elbphilharmonie v Hamburgu. V roku 2023 nasledovali koncerty v Mnichove a Wiesbadene, v roku 2024 turné po Japonsku a Južnej Kórei a vystúpenia v Salzburgu a Mnichove. V jubilejnej 90. sezóne FOK ho s orchestrom čakajú zájazdy do Nemecka, Spojeného kráľovstva a Írska. S FOK nahral napríklad Dvořákovu *Slovanské tance*, diela Karla Husu (vrátane legendárnej *Hudby pre Prahu 1968*), koncerty pre lesný roh s Radkom Baborákom či klavírne koncerty Sergeja Rachmaninova s Lukášom Vondráčkom.

Tomáš Brauner študoval hru na hoboji a dirigovanie na Štátnom konzervatóriu v Prahe. V roku 2005 absolvoval štúdium dirigovania na Hudobnej fakulte Akadémie múzických umení v Prahe a následne absolvoval študijný pobyt na Universität für Musik und darstellende Kunst vo Viedni. V roku 2010 sa stal laureátom Medzinárodnej dirigentskej súťaže Dimitrisa Mitropoulosova v Aténach.

Sopranistka **Kateřina Kněžíková** patrí medzi najperspektívnejšie speváčky svojej generácie. Okrem opery sa čoraz intenzívnejšie venuje koncertnému repertoáru, v ktorom dosahuje úspechy nielen doma, ale aj v zahraničí. Jej ťažiskovým repertoárom sú diela Dvořáka, Martinů či Janáčka a piesňová tvorba.

Je držiteľkou ceny Classic Prague Awards 2018 za najlepší komorný výkon a Ceny Thálie 2019 za mimoriadny javiskový výkon v inscenácii *Julietta* alebo *Snílek* (B. Martinů) na javisku Národného divadla moravskosliezského. Vyštudovala Pražské konzervatórium a Hudobnú a tanečnú fakultu AMU v Prahe. V roku 2006 sa stala stálou členkou Opery Národného divadla, kde v súčasnosti účinkuje napríklad v inscenáciách *Rusalka*, *Così fan tutte*, *Carmen*, *Jej pastorkyňa*, *Predaná nevesta* či *Príhody líšky Bystroušky*.

Predstavila sa publiku na mnohých festivaloch doma i v zahraničí (Glyndebourne Opera Festival, Medzinárodný hudobný festival Pražská jar, Dvořákova Praha, Smetanova Litomyšl a i.). Spolupracovala s poprednými orchestrálnymi telesami ako BBC Symphony Orchestra, Bamberger Symphoniker, Camerata Salzburg, Česká filharmónia, Deutsches Symphonie-Orchester Berlin, London Philharmonic Orchestra, Mahler Chamber Orchestra, Poľská národná filharmónia, ORF Radio-Symphonieorchester Wien, Rotterdam Philharmonic Orchestra, Royal Liverpool Philharmonic Orchestra, Orchestre Philharmonique de Radio France, Orchestra dell'Accademia Nazionale di Santa Cecilia, Symfonický orchester Českého rozhlasu, Tokyo Symphony Orchestra a ďalšie.

Spolupracovala s celým radom vynikajúcich dirigentov ako Jiří Bělohávek, Semyon Byčkov, Serge Baudo, Plácido Domingo, Asher Fisch, Manfred Honeck, Domingo Hindoyan, Jakub Hrůša, Oksana Lyniv, Tomáš Netopil, John Nelson, Petr Popelka či Robin Ticciati.

V roku 2021 vydala svoj prvý profilový album *Phidylé*, ktorý bol magazínom Gramophone označený ako „Editor's Choice“ a zaradený medzi „The Best Classical Albums of 2021“. Tento album získal aj prestížne ocenenie BBC Music Magazine Awards v kategórii „Vocal“. Následne vydala albumy *Fantasie a K2*. Minulý rok vydala spolu s Jakubom Hrůšom a Bamberger Symphoniker album *Tag und Nacht* a jej posledným počinom je album *Operette Gala* s Adamom Plachetkom, Symfonickým orchestrom Českého rozhlasu pod taktovkou Roberta Jindru.

V decembri 2024 Kateřina Kněžíková úspešne debutovala s Českou filharmóniou v Carnegie Hall pod taktovkou Semyona Byčkova.

Adam Plachetka absolvoval Pražské konzervatórium a Hudobnú a tanečnú fakultu AMU. V roku 2005 debutoval v Národnom divadle v Prahe, kde od tej doby stvárnil množstvo hlavných rolí ako Don Giovanni, Figaro (*Le nozze di Figaro*, *Il barbiere di Siviglia*), Nardo (*La finta giardiniera*), Argante (*Rinaldo*), Guglielmo (*Così fan tutte*), Přemysl (*Libuše*), Vladislav (*Dalibor*) či Kalina (*Tajemství*).

Pravidelne účinkuje v Metropolitnej opere v New Yorku (*Don Giovanni*, *L'elisir d'amore*, *Le nozze di Figaro*, *Così fan tutte*, *Rodelinda*, *Peter Grimes*), vo Viedenskej štátnej opere (*La bohème*, *Alcina*, *L'elisir d'amore*, *Don Giovanni*, *Le nozze di Figaro*, *Il barbiere di Siviglia*, *L'Italiana in Algeri*, *La Cenerentola*, *Don Pasquale*, *I Puritani*) a na Salzburskom festivale (*Benvenuto Cellini*, *Rusalka*, *Don Giovanni*, *Le nozze di Figaro*, *Die Zauberflöte*).

Ďalšie operné záväzky zahŕňajú účinkovanie v Royal Opera House Covent Garden v Londýne, na festivaloch v Baden-Badene, Glyndebourne, v Carnegie Hall v New Yorku, Deutsche Oper a Deutsche Staatsoper v Berlíne, Teatro alla Scala, Lyric Opera v Chicagu, Opéra de Paris a v Houston Grand Opera.

Na koncertných pódiumoch vystupoval napríklad v Musikvereine vo Viedni a Grazi, vo Wigmore Hall v Londýne, Usher Hall v Edinburghu, Herkulovom sále v Mníchove, vo Viedenskom Konzerthause, Konserthuset v Štokholme, Hollywood Bowl v Los Angeles, ako aj v pražskom Obecnom dome a Rudolfine.

Spolupracoval s významnými orchestrami ako Chicagský symfonický orchester, Symfonické orchestre francúzskeho, bavorského, rakúskeho a českého rozhlasu, Škótsky komorný orchester, Česká filharmónia, Viedenský symfonici, Štokholmská kráľovská filharmónia a Budapest Festival Orchestra.

Nahrával pre značky ako Arte, Arthaus Musik, Capriccio, Clasart Classics, Českú televíziu, Český rozhlas, Deutsche Grammophon, Mezzo, Naxos, Nibiru, Orfeo, ORF, Pentatone, Radioservis, Servus TV, Supraphon a Unitel Classica.

Vystupuje pod taktovkou svetovo uznávaných dirigentov ako Marco Armiliato, Daniel Barenboim, Mariss Jansons, Fabio Luisi, Riccardo Muti, Andris Nelsons, Yannick Nézet-Séguin, Christian Thielemann či Franz Welser-Möst.

Kateřina Kněžíková, soprán
Adam Plachetka, basbarytón
foto: archív umelca

27. 5. 2025 | 19:00 | Nádvorie Východoslovenskej galérie

MAJSTRI KLASICIZMU: HAYDN A BEETHOVEN

Leonkoro Quartet

Jonathan SCHWARZ, 1. husle

Amelie WALLNER, 2. husle

Mayu KONOE, viola

Lukas SCHWARZ, violončelo

Joseph Haydn (1732 – 1809)

Sláčikové kvarteto D dur, op. 20 č. 4

Allegro di molto

Un poco adagio affettuoso

Allegretto alla zingarese

Presto scherzando

26'

Ludwig van Beethoven (1770 – 1827)

Sláčikové kvarteto č. 14 cis mol, op. 131

Adagio ma non troppo e molto espressivo

Allegro molto vivace

Allegro moderato

Andante ma non troppo e molto cantabile

Presto

Adagio quasi poco Andante

Allegro

40'

Sláčikové kvarteto ako koncept na začiatku kariéry **Josepha Haydna** takmer neexistovalo. Pre túto kombináciu písali aj skladatelia pred ním, ale myšlienka rovnosti štyroch hlasov bez akéhokoľvek klávesového sprievodu bola nová a Haydn sa stal v 50. rokoch 18. storočia jej priekopníkom. Za niekoľko desaťročí sa kvartetová tvorba rozrástla do umelecky ambiciózneho žánru, v ktorom skladatelia začali posúvať hranice s rastúcim počtom skladieb od Haydna, Mozarta či Beethovena. Haydnových šesť *Kvartet op. 20* bolo dokončených v roku 1772 a vydaných v roku 1774 v Paríži, čo dokazuje, aký bol Haydn už v tej dobe populárny a všeobecne známy. Diela boli určené pre salóny viedenských milovníkov hudby. V septembri 1772 anglický hudobný historik Charles Burney navštívil Viedeň a napísal, že počul „vynikajúce kvartetá od Haydna, prevedené v najvyššej dokonalosti“, pravdepodobne to boli *Kvartetá op. 20*. Štvrté z nich, *Kvarteto D dur*, disponuje bohatou farebnosťou a pôsobivými kontrastmi. Napriek durovej tónine často využíva molovej tonalitu. Úvodné *Allegro* sa začína v trojdobom metre, čo je nezvyčajné pre úvodnú časť cyklu. Štyri nástroje doslova spoločne dýchajú v tandeme prostredníctvom šesťtaktových fráz a často súznejú v lahodných terciách a sextách, pričom hudobné textúry pôsobia priam mozartovsky. Pomalá časť *Un poco Adagio affettuoso* je pozoruhodným súborom variácií na jednu z najkrajších Haydnových melódií. Je jedinou Haydnovou variačnou časťou obsadenou výlučne v molovej tónine. Kým prvá variácia rozdeľuje a rozptyľuje tému v husliach, druhá ponúka verziu melódie pre violončelo, zatiaľ čo tretia prináša návrat témy do prvých huslí. Štvrtá variácia uvádza späť pôvodnú verziu témy sotto voce a rozširuje ju do fantazijnej kódy. Tá zdôrazňuje disonantné melodické tvary témy a vo fragmentárnych záverečných taktach posúva hudbu až na pokraj konzistenosti. V týchto expresívnych variáciách pomalej časti Haydn zdieľa tematické bohatstvo medzi všetky štyri nástroje. Nasledujúci Menuet má označenie *Allegretto alla zingarese* (v cigánskom štýle). Finále *Presto scherzando* prináša hudbu plnú harmonických a rytmických prekvapení. Prvé husle tu pôsobia takmer sólisticky, sú sprevádzané, podfarbené a občas prerušované ostatnými hlasmi. Roztopašný úvodný motív autor spracováva vo voľných kontrapunktických textúrach, ktoré patria k hlavným výdobytkom Haydnovho vyspelého kvartetového štýlu. Jemné dotyky trilkov a pôvabné línie privádzajú hudbu k záveru a kvarteto sa končí v šepote v pianissime.

Ak počasie nebude priatť open-air koncertu, majstrov klasicizmu si vypočujete v Historickej sále Východoslovenskej galérie.

Neskoré sláčikové kvartetá **Ludwiga van Beethovena** boli už od svojho vzniku vnímané doslova s posvätnou úctou. Patrí medzi ne aj jeho *Kvarteto č. 14 cis mol.* Beethoven ho považoval za jedno zo svojich najobľúbenejších diel. Iba málokteré dielo by mohlo súperiť s jeho hĺbkou, rozsahom, originalitou, či dokonalosťou. Dokončil ho v máji 1826, čím sa stalo chronologicky predposledným z jeho dokončených kvartet. Pred smrťou ho pravdepodobne počul v súkromnom predstavení, ale verejne bolo uvedené zrejme až v roku 1835. V diele nachádzajú svoje vyvrcholenie už dlhší čas sa rozvíjajúce Beethovenove experimenty s usmerňovaním toku celého diela, štruktúrovanom do siedmich úsekov nasledujúcich za sebou bez prerušenia. Tieto úseky však de facto tvorí päť konvenčných častí s fugátovým úvodom a dvoma spájajúcimi medzihrami. Toto dielo radikálne prevracia tradičnú formu sláčikového kvarteta. Začína sa ako *Adagio ma non troppo e molto espressivo* s postupne sa rozvíjajúcou fúgou, ktorú Wagner opísal ako „najmelancholickejší sentiment, aký bol kedy vyjadrený hudbou“. Úvod napĺňa molová tonalita, premenlivé chromatismy a kontrastná intenzita, pričom v hudbe prevažuje meditatívnosť. Úsek ukončuje vzostupný oktavový skok smerujúci do následného *Allegra molto vivace*. Táto euforicky radostná, žiarivá a rytmicky dravá časť disponuje extrovertným charakterom, hoci nenesie prvky napätia či drámy. Tretia časť má iba niekoľko taktov, nástroje tu konverzujú v pomyselnom opernom recitatíve bez slov a hudba smeruje k pomalej časti. Tou je strhujúci, expresívny sled pomerne rozsiahlych variácií, akési expresívne jadro celého diela. Variácie vyrastajú zo vznešenej a pritom jednoduchej melódie sú akoby ozvenou budúcich Mahlerových *Adagií*. Nasledujúce búrlivé *Presto* predstavuje scherzo, má radostný charakter a jeho hudba je zmesou dravosti a humoru. V jeho závere všetky nástroje prinášajú hrozivé sul ponticello. *Presto* prechádza do slávnostnej a tajuplnej šiestej časti *Adagio quasi un poco andante*, ktorá zároveň predstavuje most k záverečnej časti *Allegro*. Toto finále prináša dramatické prvky a je jedinou plnoformátovou sonátovou formou v diele. Začína sa s prekvapujúcou dravosťou, ktorá je čoraz intenzívnejšia s postupujúcim vývojom hudby. Jeho vedľajšia téma je odvodená od témy úvodnej fúgy, ktorej doposiaľ potlačovaný energický výboj teraz exploduje. Beethovenova hudba tu podľa Wagnera zobrazuje „zúrivé potešenie, agóniu, extázu lásky, radosti, hnevu, vášne a utrpenia, hromy a blesky“. Kvarteto je plné nepredvídateľných zvrátov a nejednoznačnosti, je to vznešená dráma, odohrávajúca sa počas celého priebehu skladby, ktorú takmer nemožno úplne obsiahnuť a ktorej tóny „prekračujú brány večnosti“.

„**Leonkoro Quartet** disponuje mimoriadnou pódiovou charizmou, vyniká zanietением pre hudbu, neváha podstúpiť interpretačné riziká a ohromuje hlbokým citom pre zvukovú podstatu jednotlivých diel.“ Leonkoro Quartet, založené v Berlíne v roku 2019, snáď nemožno výstižnejšie opísať než v recenzii uverejnenej vo Frankfurter Allgemeine Zeitung v januári 2022. Toto zoskupenie rámcujú bratia Jonathan a Lukas Schwarz – prvý na husliach, druhý na violončele – zatiaľ čo stredné hlasy tvoria Amelie Wallner na druhých husliach a Mayu Konoe na viole. Názov „Leonkoro“, v esperante znamenajúci „levie srdce“, nie je náhodnou alúziou na detskú knihu Astrid Lindgrenovej o dvoch bratoch. Príbeh kladie do kontrastu vážnu realitu smrti s hlbokou a úprimnou túžbou po úteche – pocit, ktorý sa v repertoári sláčikového kvarteta objavuje opakovane.

V roku 2022 si Leonkoro Quartet odnieslo sériu prestížnych ocenení. Upevnilo si tak miesto medzi najvýznamnejšími ansámbľami svojej generácie. V marci získali umelci prestížnu Hudobnú cenu Nadácie Jürgena Ponta, udeľovanú raz za dva roky výnimočným sláčikovým kvartetám. Následne zvíťazili na Medzinárodnej súťaži sláčikových kvartet v londýnskej Wigmore Hall, kde si odniesli 1. cenu a deväť špeciálnych ocenení, vrátane cien za interpretáciu, rezidencie a koncertné angažmány. Ich víťazné ťaženie pokračovalo v máji, keď získali najvyššie ocenenie – 1. cenu – na súťaži Concours International de Quatuor à Bordeaux. Ich výnimočné výkony očarili nielen porotu, ale aj publikum, čo im prinieslo aj Cenu publika a Cenu mladej poroty. Krátko nato boli pozvaní do programu BBC Radio 3 New Generation Artists, ktorého sa zúčastňovali od roku 2022 do 2024. V novembri 2022 získalo kvarteto ďalšie významné ocenenie – MERITO String Quartet Award.

Séria ocenení pokračovala aj v roku 2024: v marci získali štyria hudobníci Cenu mladého talentu od Concertgebouw Amsterdam, čo znamenalo začiatok dlhodobej spolupráce. Krátko nato boli oznámení ako laureáti ocenenia Borletti-Buitoni Trust a na začiatku sezóny 2024/25 boli ocenení Ensemble Prize na festivale Festspiele Mecklenburg-Vorpommern.

Popri svojom akademickom štúdiu komornej hudby pod vedením Heime Müllera (Artemis Quartet) na Musikhochschule Lübeck študujú od roku 2020 aj u Güntera Pichlera (Alban Berg Quartet) na Inštitúte komornej hudby Escuela Superior de Música Reina Sofía v Madride. Medzi ich významných mentorov patria aj Eckart Runge a Gregor Sigl (Artemis Quartet), ako aj klavirista Alfred Brendel, s ktorým kvarteto pravidelne spolupracuje.

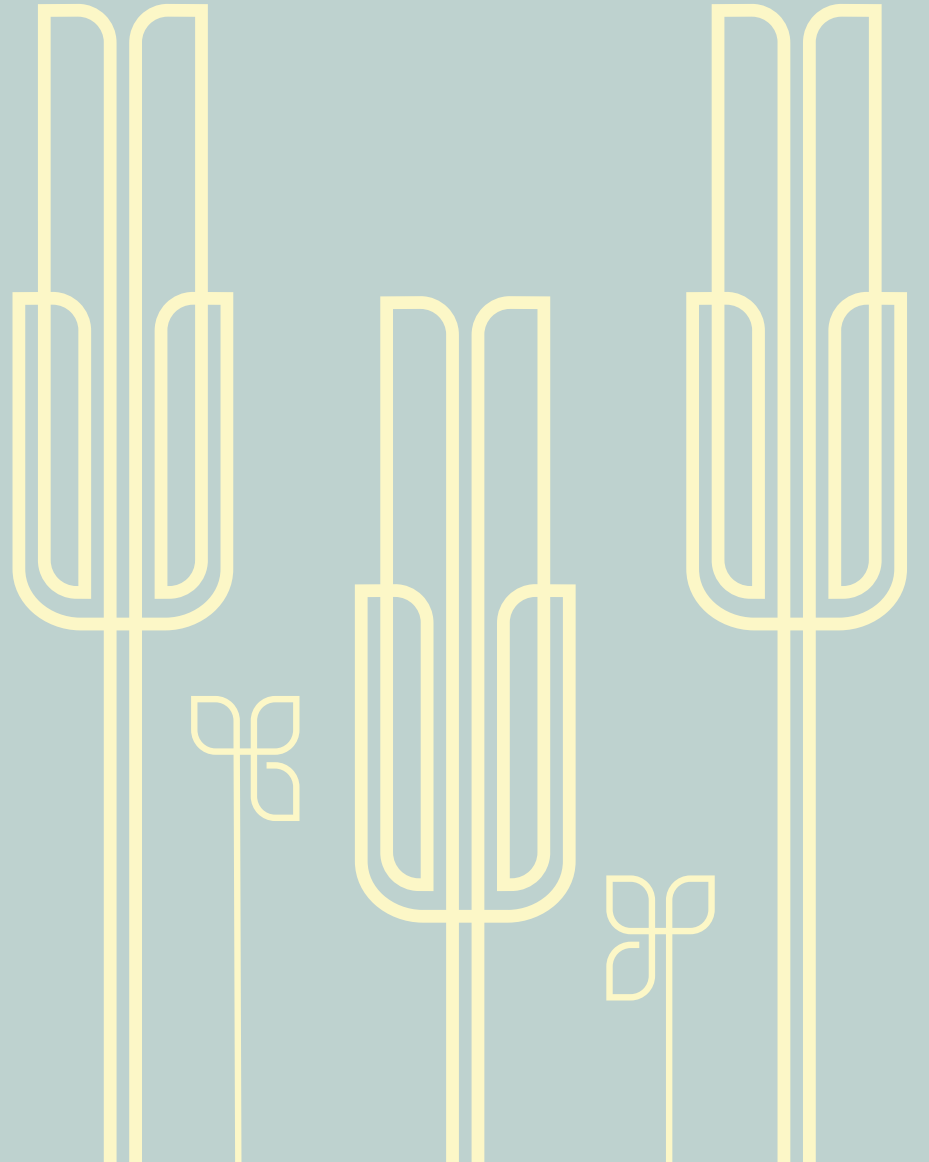
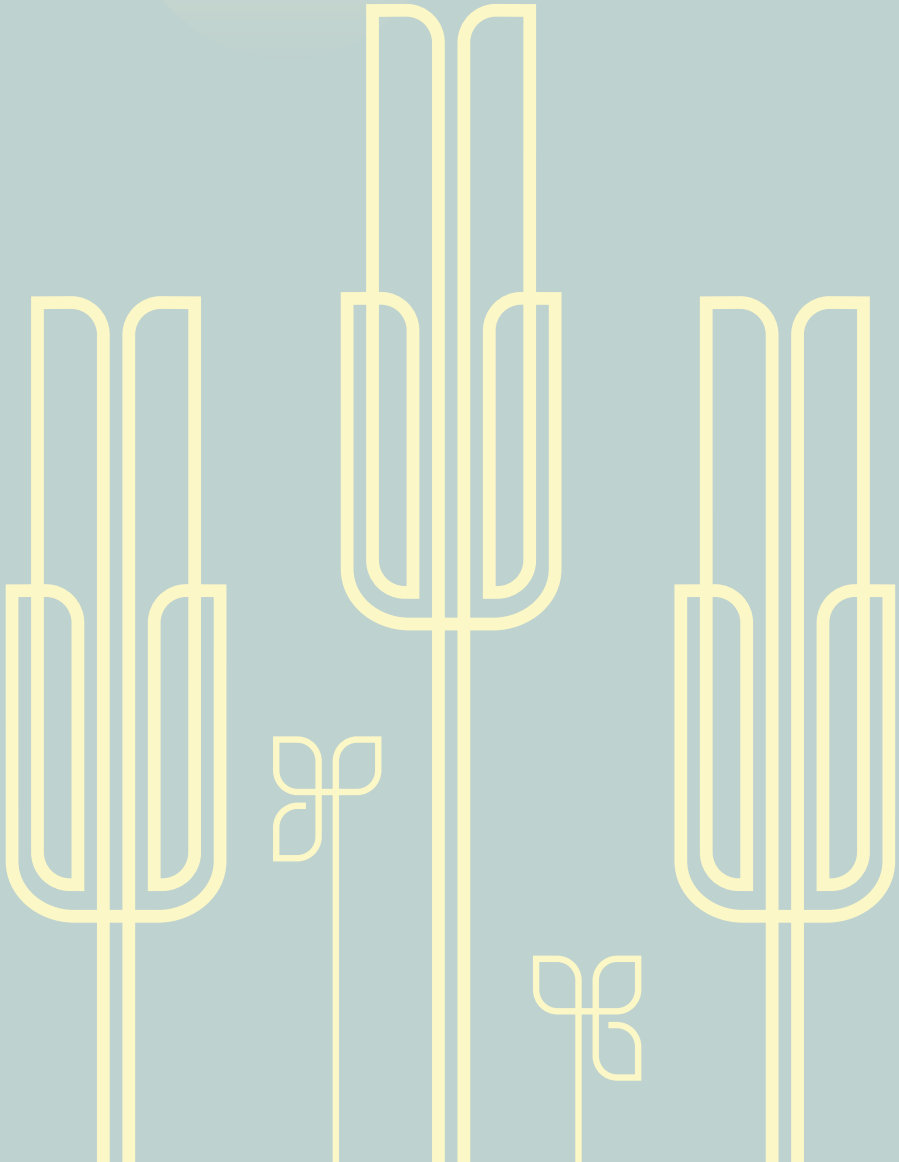
Na jeseň 2023 vydali svoj debutový album vo vydavateľstve Mirare, so *Sláčikovým kvartetom F dur* Mauricea Ravela a *Sláčikovým kvartetom č. 3* Roberta Schumanna. Album bol o niekoľko týždňov neskôr ocenený Choc de Classica de l'année 2023.

V minulej sezóne oslávili štyria hudobníci mnohé úspešné debuty v rámci významných medzinárodných koncertných sérií a festivalov. V aktuálnej sezóne ich čakajú vystúpenia napríklad na Salzburskom festivale, vo Philharmonie Luxembourg, Liederhalle Stuttgart, Tonhalle Zürich, Bozar Brussels či Konzerthaus Dortmund. Navyše kvarteto absolvuje svoje prvé turné po Severnej Amerike s koncertmi v New Yorku, Bostone, Montreale, Chicagu, Houstone, San Franciscu a ďalších mestách.

Kvarteto zastupuje značku Pirastro ako „Pirastro Artists“ a zároveň pôsobí ako ambasádor aplikácie Henle App. Jonathan Schwarz hrá na vzácných husliach JB Guadagnini, ktoré má štedro zapožičané od Beares International Violin Society. Amelie Wallner hrá na husliach Vincenzo Postiglione, ktoré jej veľkoryso poskytol súkromný darca. Mayu Konoé hrá na viole Lorenzo Storioni, zapožičanej od súkromného sponzora. Lukas Schwarz hrá na violončele Carlo Tononi, Benátky (ca. 1720), ktoré má tiež zapožičané vďaka Beares International Violin Society.

Leonkoro Quartet
foto: Peter Adamik

28. 5. 2025 | 19:00 | Dom umenia

VŠETKO NAJLEPŠIE, ĽUBICA!

Štátna filharmónia Košice
Andreas OTTENSAMER, dirigent

Ľubica Čekovská (*1975)

Maison de la Musique en sept périodes (Dom hudby v siedmich obdobiach, 2024)	35'
I.	
II.	
III.	
IV.	
V.	
VI.	
VII.	
Filmová suita Zakliata jaskyňa Tri zlaté dukáty (2025)	14'
Palingenia pre veľký symfonický orchester (2014 – 2015)	24'

Začnite večer výnimočnej hudby o čosi skôr!
Pozývame vás na **predkoncertné stretnutie s Ľubicou Čekovskou a Petrom Katinom o 18:00 v Malej sále Domu umenia.**

Ľubica Čekovská sa narodila v roku 1975 v Humennom. V rokoch 1993 – 1998 študovala teóriu hudby na Vysokej škole múzických umení a kompozíciu u D. Martinčeka. Počas postgraduálneho štúdia na Royal Academy of Music v Londýne pokračovala v štúdiu kompozície u P. Pattersona a zúčastnila sa kurzov u R. Saxtona, Th. Adèsa, A. Pärta a H. Birtwistla. Získala Cuthbert Nunn Composition Prize Kráľovskej hudobnej akadémie, Lewerhulme Award, Elsie Owen Prize, ISH Foundation Scholarship od kráľovnej Alžbety či Cenu Jána Levoslava Bellu za skladbu *Klavírny koncert*. Získala Cenu Nadácie Tatra banky za rok 2013 a opäťovne v roku 2025 získala Hlavnú cenu Tatrabanky za dielo *Here I am, Orlando*. V roku 2021 získala ďalšie ocenenie, Krištáľové krídlo za svetovú premiéru svojej opery *Impresario Dotcom* a Cenu ministra kultúry SR za rok 2020 za výnimočný prínos v oblasti hudobno-dramatickej tvorby s odkazom na opery *Dorian Gray* a *Impresario Dotcom*. V roku 2023 získala Cenu Dosky v kategórii „Mimoriadny počín roka“ za autorstvo opery *Impresario Dotcom*. Za rok 2023 získala Cenu Prešovského samosprávneho kraja za jedinečný prínos v oblasti kultúry a hudobného umenia na Slovensku. Jej opera *Here I am, Orlando* bola nominovaná na cenu za „svetovú premiéru“ na International Opera Awards 2024 a v tom istom roku sa jej opera *Here I am, Orlando* ako inscenácia Národného divadla Brno v kategórii „Hudební divadlo roka“ stala víťazom Ceny divadelných novín v ČR.

Čekovskej diela boli uvedené na významných festivaloch súčasnej hudby. V roku 2009 bola jej skladba *Turbulence* vybraná na uvedenie na festivale ISCM World New Music Days vo Švédsku. V tom istom roku na objednávku SND skomponovala svoje prvé celovečerné operné dielo *Dorian Gray*, ktoré malo úspešnú premiéru v Bratislave v roku 2013. V roku 2020 mala na festivale v Bregenzi úspešnú premiéru jej druhá celovečerná opera *Impresario Dotcom*. V slovenskej premiére zaznela na doskách SND v Bratislave v roku 2023. V roku 2021 dostala objednávku od Janáčkovej opery v Brne napísať celovečernú operu podľa predlohy románu Virginie Woolfovej *Orlando*. Vznikla opera *Here I am, Orlando* a jej premiéra sa uskutočnila v roku 2024. K 75. výročiu Slovenskej filharmónie v Bratislave skomponovala na objednávku orchestrálnu skladbu *Maison de la Musique en sept périodes*, ktorá bola uvedená v roku 2024. V súčasnosti pracuje na viacerých objednávkach, akými sú novopripravovaná opera *Judina* pre Národné divadlo v Košiciach a objednávka pre veľký symfonický orchester pre prestížny Houston Symphony Orchestra, ktorej premiéra sa uskutoční na jeseň 2025. Opera *Dorian Gray* zaznie v sezóne 2025/2026 v nemeckej premiére v Eduard von Winterstein Theater v Annaberg Buchholzi.

Dielo *Maison de la musique en sept périodes – Dom hudby v siedmich obdobiach* ponúka príbeh hudby inšpirovanej históriou až do súčasnosti v siedmich obrazoch. Ľubica Čekovská o ňom hovorí: „Dielo je inšpirované príbehom budovy Reduty stojacej v srdci niekdajšieho korunovačného mesta Bratislavy. Chrám hudby susediaci s riekou Dunaj je zasadený do bežných zvukov mesta – koľajníc električky, zvonov Katedrály svätého Martina či lodnej trúby, v ktorom pôsobila hudobná mestská škola a konali sa tu fašiangové plesy. Chrám hudby od počiatku naplňal svoje poslanie, aby sa napokon v povojnových päťdesiatych rokoch stal sídlom novovzniknutej Slovenskej filharmónie. Symfonický

orchester bol svedkom všetkých kľúčových udalostí našej krajiny. Prešiel obdobia od ideológie komunizmu, vpádu ruských vojsk, sviečkovej demonštrácie až po slobodne sa rozvíjajúcu spoločnosť súčasnosti. Zobrazenie podstaty nachádzam v Schopenhauerovi, podľa ktorého je rytmus súčasťou hudby a zároveň pulzom života a symetria vyobrazuje dokonalosť v umení architektúry. Schopenhauer označuje architektúru zamrznutou hudbou. Naopak, hudba pre svoj život potrebuje čas. A tak v siedmich častiach polhodinového cyklu citlivo ‚rozmrazujem‘ svoj príbeh hudby, inšpirovaný vnútornými aj vonkajšími vplyvmi kultúrno-spoločenských udalostí vsadených do srdca slovenskej metropoly.“

Ľubica Čekovská je aj autorkou pôsobivej hudby k viacerým filmovým rozprávkam. Jednou z nich je pôvodná slovenská rozprávka *Zakliata jaskyňa*. Tá prenesie divákov do čias mýtov a legiend. Hlboko v kráľovskom lese bola jaskyňa, ktorá po stáročia ľuďom poskytovala obživu a kráľovstvu prinášala blahobyť. Prostredníctvom ústrednej ženskej postavy rozpráva príbeh o nádeji, ale aj o ľudskej chamtivosti. Dobrodružná rozprávka plná napätia vtiahne diváka do sveta tajuplnej jaskyne aj s príspevom čarovnej hudby. Ďalšou rozprávkou, ku ktorej vytvorila skladateľka partitúru, sa volá *Tri zlaté dukáty*. Jej príbeh prináša odpoveď na otázku, či dokážu odkliata zámocká pani z rytierskych čias a jednoduchý pastier oviec spolu poraziť zlo a chamtivosť a nájsť si k sebe cestu aj napriek priepasti času a pôvodu, ktorý ich od seba delí.

Ľubica Čekovská na margo svojej skladby *Palingenia* povedala: „Palingenia (podenka) je hudobný príbeh nenápadného hmyzu, žijúceho iba dvadsaťštyri hodín na brehoch Dunaja. Ráno sa prebúdzajú, svoj život prežívajú ako súvislý nádherný tanec v krdli s ostatnými podenkami a ku koncu dňa biele telička upadajú v tvare veľkého bieleho kvetu na hladinu Dunaja a miznú v kolobehu striedania života a smrti. Inšpirácia k vzniku diela prišla v čase, keď som trochu relaxovala v malej záhradke a na jabloni som zbadala malú podenku. Hneď mi napadla myšlienka, inšpirovaná jarnými dojmi prírody z našej záhrady, napísať hudobnú skladbu o tomto fascinujúcom hmyze – fascinujúcom aj v existenciálnom zmysle – s veľmi krátkym životom a sugestívne znejúcim latinským názvom. Moje dielo má tri časti, opisuje prebudenie, život a formou náreku večný spánok. Krásny tanec života končí týmto tvorom a jeho bližným tvorom, ktoré sa objavujú v rojoch ako obrovský kvet. Početné mŕtve telá hmyzu tvoria biele škvrny prenášané riekou. Rybári dnes tento zvláštny jav po maďarsky nazývajú ‚Dunavirág‘ – kvet Dunaja. To všetko symbolicky znamená zázrak života a pomínutelnosti. Dotýka sa ma to tak hlboko, že sa to pretransformovalo v tomto symfonickom diele. Rozhodla som sa inšpirovať jej celým životom, ako prebieha počas dvadsiatich štyroch hodín, mne to vyšlo na dvadsaťštyri minút.“

Ľubica Čekovská
foto: Nelya Akdeeva

Andreas Ottensamer si získal publikum aj kritikov svojou výraznou hudobnou osobnosťou a všestrannosťou – ako klarinetista, umelecký riaditeľ a dirigent. V sezóne 2024/2025 debutuje ako dirigent s orchestrami Mozarteumorchester Salzburg, Tonkünstler Orchestra, Grazer Philharmoniker, Basel Sinfonieorchester, Musikkollegium Winterthur, Iceland Symphony Orchestra a ďalšími. Ako dirigent sa vracia k Tokyo Symphony Orchestra, Münchener Kammerorchester a Istanbul State Symphony Orchestra. Medzi nedávne vrcholy patrili najmä debuty s Kammerorchester Basel na ázijskom turné, NHK Symphony Orchestra, Orchestre Métropolitain Montreal, Seoul Philharmonic, Kammerakademie Potsdam, Sofia Philharmonic a Philharmonisches Orchester Erfurt.

V roku 2021 získal Ottensamer 1. cenu Neeme Järvi Prize na Gstaad Festival Conducting Academy. Odvtedy spolupracoval s Riccardom Mutim v rámci Italian Opera Academy, asistoval Sirovi Simonovi Rattleovi pri BR Sinfonieorchester, Françoisovi-Xavierovi Rothovi v London Symphony Orchestra a Christianovi Thielemannovi pri produkcii Wagnerovho *Lohengrina* vo Wiener Staatsoper. Je umeleckým riaditeľom Bürgenstock Festival vo Švajčiarsku a Artström Festival pri jazere Stienitz neďaleko Berlína. V roku 2023 zostavil program festivalu Classic Revolution v Lotte Concert Hall v Soule.

Ako sólo klarinetista vystupoval v najvýznamnejších koncertných sálach sveta s orchestrami ako Berliner Philharmoniker, Wiener Philharmoniker, Mahler Chamber Orchestra, London Philharmonic, Seoul Philharmonic, Tokyo Metropolitan Symphony Orchestra a Netherlands Philharmonic pod taktovkou dirigentov ako Mariss Jansons, Sir Simon Rattle, Andris Nelsons, Yannick Nézet-Séguin, Daniel Harding a Lorenzo Viotti. Je exkluzívnym umelcom vydavateľstva Deutsche Grammophon. Za album *Blue Hour* s Berliner Philharmoniker pod vedením Marissa Jansonsa získal v roku 2019 ocenenie Opus Klassik ako „Inštrumentalista roka“. V tomto roku vyjde jeho najnovší album s dlhoročným recitálovým partnerom José Gallardom.

Andreas Ottensamer sa narodil vo Viedni v hudobníckej rodine s rakúsko-uhorskými koreňmi. Hudbe sa začal venovať už ako štvorročný, keď absolvoval prvé hodiny klavíra. V desiatich rokoch začal študovať violončelo na Universität für Musik und darstellende Kunst Wien, no v roku 2003 prešiel na klarinet. V roku 2009 prerušil štúdium na Harvarde, aby sa stal štipendistom orchestrálnej akadémie Berliner Philharmoniker. Od roku 2011 je sólovým klarinetistom Berliner Philharmoniker.

Andreas Ottensamer, dirigent
foto: Katja Ruge

29. 5. 2025 | 20:00 | Dóm sv. Alžbety Uhorskej

ARVO PÄRT 90

Estónsky filharmonický komorný zbor
Tõnu KALJUSTE, šéfdirigent
Kadri TOOMOJA, organ

Arvo Pärt (* 1935):

Berliner Messe: Kyrie, Gloria

Summa

Berliner Messe: Veni sancte spiritus

Nunc dimittis

Berliner Messe: Sanctus

Dopo la vittoria

Berliner Messe: Agnus Dei

Which Was the Son of ...

Veni creator

Kanon Pokajanen: Kontakion, Ikos

Kanon Pokajanen: Prayer After the Canon

Dĺžka trvania koncertu: ca. 70'

Arvo Pärt je estónsky skladateľ, známy pre svoj duchovný minimalizmus a originálny kompozičný štýl zvaný „tintinnabuli“. Narodil sa v roku 1935 a je jedným z najplyvnejších súčasných skladateľov vážnej hudby. Jeho tvorba sa vyznačuje jednoduchosťou, tichom a hlbokou spiritualitou. Po období modernistických experimentov sa obrátil k náboženským témam, čerpajúc inšpiráciu z gregoriánskeho chorálu a starej hudby.

Berliner Messe napísal Pärt v Berlíne v máji 1990 pre 90. ročník Dní nemeckých katolíkov. Konali sa prvýkrát po páde Berlínskeho múru. Skladba bola pôvodne skomponovaná pre sólistov a organ, jej druhá verzia je pre miešaný zbor alebo sólistov so sláčikovým orchestrom. Premiéru mala v decembri 1991. K zvyčajným častiam omše (*Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Agnus Dei*) sa pridávajú ďalšie časti pre konkrétne sviatky. Medzi nápevmi *Gloria* a *Credo* sú dve časti *Aleluja* na Vianoce a ďalšie dve na Turíce, ako aj sekvencia *Veni Sancte Spiritus*. Zvuky v kompozícii sú precízne štruktúrované s ohľadom na počet slabík, dôraz a ďalšie parametre textu. Hudobná štruktúra je podriadená vzorcom Pärtovej techniky tintinnabuli, ktorá osobitým spôsobom narába s akordickými trojzvukmi.

Summa je jedným z diel, ktoré Pärt skomponoval v niekoľkých verziách. Skladba bola pôvodne vytvorená v roku 1977 pre hlasy a cappella, neskôr ju upravil pre vokálne aj inštrumentálne súbory. Vzhľadom na ateistickú kultúrnu politiku sovietskej moci názov diela skrýva zakódované posolstvo, v skutočnosti *Summa* vychádza z textu latinského *Creda*. Zdanlivá jednoduchosť diela maskuje jeho mimoriadnu zložitosť, pričom kruhová štruktúra hlasov vyjadruje symbolický význam. „Vyvinul som vysoko štruktúrovaný kompozičný systém, ktorý používam pri písaní svojej hudby už dvadsať rokov. *Summa* je najprísnejšie a najmysterióznejšie dielo v tejto sérii,“ povedal Arvo Pärt.

Nunc dimittis, zborová skladba z roku 2001, vychádza z textu Lukášovho evanjelia. *Nunc dimittis* spolu s *Magnificat* sú stredobodom večerných modlitieb v anglikánskej liturgii. Sú to slová požehnaní starého Simeona pred smrťou, keď uvidel malého Ježiša ako Mesiáša. Podobne ako mnohé iné Pärtove diela, aj toto je skomponované technikou tintinnabuli. Rôzne hudobné textúry sa striedajú podľa významu textu. Skladba, ktorá znie väčšinou v molovej tónine, vyvrcholí slovom „lumen“ (svetlo), ktoré je zvýraznené durovou tóninou.

Kantáta *Dopo la vittoria* bola napísaná pre zmiešaný zbor a capella v roku 1996. Skladbu objednal Sandro Boccardi na oslavu 1600 rokov od smrti sv. Ambróza, arcibiskupa a patróna Milána, ktorá sa uskutočnila v roku 1997. Text k *Dopo la vittoria* je popisom scény, ktorá inšpirovala vznik *Te Deum*: svätý Ambróz krstí svätého Augustína počas spoločného spevu na oslavu Boha. Skladateľ spomína: „Bol som očarený scénou s dvoma veľkými osobnosťami západnej kultúry a kresťanstva, plnou spontánnej radosti a inšpirácie, hlboko ma ovplyvnila“. Kantáta je charakteristická svojím rozprávačským charakterom. Najskôr zbor prednáša v recitatívnom staccate, aby sprostredkoval veľmi emotívne udalosti. Svojou dramatickosťou, kontrastnými prvkami, dynamikou a zmenami tempa sa kompozícia odlišuje od väčšiny Pärtových kontemplatívnych diel v štýle tintinnabuli. Premiéru uviedol Švédsky rozhlasový zbor pod vedením Tõnu Kaljusteho na koncerte v milánskej bazilike San Simpliciano v roku 1997.

Zborová skladba *Which Was the Son of...* vznikla na objednávku mesta Reykjavík pre program Európskeho hlavného mesta kultúry 2000. Islandská tradícia rodinných mien vnukla skladateľovi nápad použiť pasáž z Lukášovho evanjelia, ktorá poskytuje presné vysvetlenie Ježišovho pôvodu a jeho rodokmeňa. Pärt vyriešil monotónnosť a opakovanie textu pomocou dvoch rôznych prvkov v hudbe: harmónie a melódie. Tá vedie k viachlasnej polyfónii na konci skladby, kde sú zdôraznené mená najstarších Ježišových praotcov, Adama a samotného Boha.

Skladba *Veni Creator* pre zbor a organ bola napísaná v roku 2006. Dielo je založené na dvoch veršoch jednej z najdôležitejších modlitieb rímskokatolíckej cirkvi, hymnu *Veni, Creator Spiritus*. Je to koncízna, vzletná a vzdušná kompozícia, zakončená slávnostnou formulou *Amen*.

Kanon pokajenen, skomponovaný v roku 1997 na text *Kánonu pokánia*, je najrozsiahljším zborovým dielom Arva Pärta. Kánon používaný v pravoslávnej cirkvi pozostáva z deviatich ód založených na biblických témach, ktoré sa skladajú z niekoľkých krátkych strof. Prvá strofa v každej óde prináša chválu Pánovi, pričom jej obsah je prevzatý zo Starého zákona. Potom nasledujú úseky, ktoré hovoria o pokání a nárekoch nad vlastnou slabosťou, pričom Pärtova hudba tu prináša silné hudobné kontrasty. Skladba mala premiéru v roku 1998 na koncerte k 750. výročiu kolínskej katedrály. Uviedol ju Estónsky filharmonický komorný zbor pod vedením Tõnu Kaljusteho, ktorému bola skladba venovaná. Modlitba v diele *Kanon pokajenen* spája účinkujúcich s poslucháčmi a vytvára v nich potrebu svetla a čistoty duše.

Estónsky filharmonický komorný zbor (EPCC) je jedným z najznámejších estónskych hudobných súborov na svete. Zbor založil v roku 1981 Tõnu Kaljuste, ktorý bol dvadsať rokov jeho umeleckým vedúcim a šéfdirigentom. V rokoch 2001 – 2007 viedol zbor britský hudobník Paul Hillier, po ňom v rokoch 2008 – 2013 pôsobil ako šéfdirigent Daniel Reuss a v rokoch 2014 – 2021 Lotyš Kaspars Putniņš. Od sezóny 2021/2022 je opäť umeleckým vedúcim a šéfdirigentom Tõnu Kaljuste.

Repertoár zboru siaha od gregoriánskeho chorálu a baroka až po hudbu 21. storočia, s osobitným dôrazom na tvorbu estónskych skladateľov, ako sú Arvo Pärt, Veljo Tormis, Erkki-Sven Tüür, Tõnu Kõrvits, a jej sprostredkovanie svetovému publiku. Každú sezónu odohrá EPCC približne 60 až 70 koncertov doma aj v zahraničí.

Zbor spolupracoval s mnohými významnými dirigentmi – medzi inými to boli Claudio Abbado, Helmuth Rilling, Eric Ericson, Neeme Järvi, Paavo Järvi, Frieder Bernius, Stephen Layton, Peter Phillips, Marc Minkowski, Sir Colin Davis, Louis Langrée, Paul McCreesh, Gustavo Dudamel, Richard Tognetti, Kristiina Poska alebo Sir Simon Rattle. EPCC účinkoval po boku popredných svetových orchestrov, ako sú Londýnsky symfonický orchester, Mahler Chamber Orchestra, Concerto Copenhagen, Salzburžská Camerata, Les Musiciens du Louvre, Philip Glass Ensemble, Frankfurtský rozhlasový orchester, Los Angeles Philharmonic, Hong Kong Sinfonietta, Flámsky symfonický orchester, Estónsky národný symfonický orchester, Tallinský komorný orchester a mnohé ďalšie.

Zbor je pravidelným hosťom na prestížnych hudobných festivaloch a v koncertných sálach po celom svete, akými sú BBC Proms, Mozartwoche, Hong Kong Arts Festival, Salzburger Festspiele, Festival d'Aix-en-Provence, International Cervantino Festival, Vale of Glamorgan Festival, Sydney Opera House, Wiener Konzerthaus, Concertgebouw v Amsterdame, Barbican Centre v Londýne, Soul Arts Center, Hong Kong City Hall, Elbphilharmonie v Hamburgu, Philharmonie de Paris, Kennedy Center vo Washingtone, Carnegie Hall, Metropolitané múzeum a Lincoln Center v New Yorku, Walt Disney Concert Hall v Los Angeles a ďalšie.

Dôležitou súčasťou činnosti zboru sú aj nahrávky vydané pod značkami ECM, Virgin Classics, Carus, Harmonia Mundi, Ondine, BIS, ktoré získali mnohé ocenenia. EPCC získal dvakrát cenu GRAMMY v kategórii Najlepší zborový výkon: za album *Arvo Pärt. Da Pacem* s dirigentom Paulom Hillierom (Harmonia Mundi, 2007) a za *Arvo Pärt. Adam's Lament* s dirigentom Tõnu Kaljustem (ECM, 2014). Celkovo má zbor na konte 16 nominácií na Grammy a jeho nahrávky boli ocenené aj cenami Gramophone Award, Diapason d'Or, Preis der Deutschen Schallplattenkritik, Prix Caecilia a ďalšími. V roku 2020 zaradil BBC Music Magazine EPCC medzi desať najlepších zborov sveta a v roku 2024 ho do tejto elitnej desiatky zaradila aj britská rozhlasová stanica Classic FM.

Tõnu Kaljuste si získal medzinárodné uznanie vďaka svojmu rozmanitému repertoáru, ktorý zahŕňa opery, klasické symfonické diela aj súčasnú hudbu. Spolupracoval s poprednými súčasnými skladateľmi severnej a východnej Európy, ako sú Alfred Schnittke, György Kurtág, Krzysztof Penderecki, Giya Kancheli a Einojuhani Rautavaara. Zároveň je uznávaným interpretom a propagátorom diel estónskych skladateľov, medzi ktorých patria Arvo Pärt, Erkki-Sven Tüür, Tõnu Kõrvits, Veljo Tormis a Heino Eller.

V roku 2014 získal Kaljuste cenu Grammy v kategórii Najlepší zborový výkon za album *Arvo Pärt: Adam's Lament*. Jeho nahrávky boli viackrát nominované na Grammy v rôznych kategóriách – od opery (*David and Bathsheba* nórskeho skladateľa Ståleho Kleiberga) až po symfonickú hudbu. V roku 2019 získal prestížne ocenenie International Classical Music Award za nahrávku symfónií Arva Pärta s Filharmóniou NFM Vroclav. Jeho nahrávky boli ocenené aj ďalšími významnými cenami, ako sú Cannes Classical Award (1999), Diapason d'Or (2000), Edison Music Award (2000), Classic BRIT Award (2003), Prix Caecilia (2023). Nahráva pre vydavateľstvá ECM Records, Virgin Classics, BIS a Caprice Records.

Tõnu Kaljuste založil v roku 1981 Estónsky filharmonický komorný zbor a po dvadsaťročnej prestávke sa k nemu v auguste 2021 vrátil ako šéfdirigent a umelecký riaditeľ. V roku 1993 založil Talinský komorný orchester, kde pôsobil ako šéfdirigent a umelecký riaditeľ v rokoch 2019 – 2024. Je tiež zakladateľom a umeleckým riaditeľom divadla Nargen Opera (založeného v roku 2004) a od roku 2006 vedie festival Nargenfestival.

Kadri Toomoja absolvovala Estónsku hudobnú a divadelnú akadémiu s bakalárskym titulom v odbore klavír (2017, v triede Toiva Nahkura) a pokračuje v magisterskom štúdiu hry na organe pod vedením Andresa Uiba. Od jesene 2020 študuje na Sibeliovej akadémii vo Fínsku u Olliho Porthana. Zúčastnila sa majstrovských kurzov pod vedením Tona Koopmana, Matthiasa Schneidera a Krzysztofa Urbaniaka. V roku 2020 získala Kadri Toomoja štipendium Tõnu Kaljusteho.

Vystupovala s viacerými významnými telesami, ako sú Estónsky národný symfonický orchester, Talinský komorný orchester, Estónsky filharmonický komorný zbor alebo Estónsky národný mužský zbor. Účinkovala pod taktovkou dirigentov ako Tõnu Kaljuste, Paavo Järvi, James MacMillan, Risto Joost, Mikk Üleoja, Anu Tali, Toomas Kapten, Ingrid Kõrvits, Endrik Üksvärav či Kaspar Mänd. Kadri Toomoja má za sebou sólové recitály v Estónsku aj vo Fínsku. Vystúpila ako sólistka s Talinským komorným orchestrom a účinkovala na rôznych festivaloch, ako sú Helsinský organový festival, Dni Arva Pärta, Nargenfestival, Talinský medzinárodný organový festival, Festival Mustjala, Europa Cantat a ďalšie. Okrem toho je Kadri Toomoja vyhľadávanou korepetitorkou spevákov a inštrumentalistov.

Estónsky filharmonický komorný zbor
foto: Kaupo Kikkas

31. 5. 2025 | 19:00 | Dom umenia

FILIP

Spomienka na Jara Filipa

Divadlo Jána Palárika v Trnave

Tvorivý tím:

Réžia a úprava: **Ján LUTERÁN**

Dramaturgia: **Miro DACHO**

Scéna: **Juraj KUCHÁREK**

Kostýmy: **Alžbeta KUTLIAKOVÁ**

Hudba: **Martin HUSOVSKÝ**

Pohybová spolupráca: **Ladislav CMOREJ**

Obsadenie:

Vladimír JEDĽOVSKÝ

Michal JÁNOŠ

Tomáš VRAVNÍK

Martin KOCHAN

Miroslav BEŇUŠ

Silvia SOLDANOVÁ

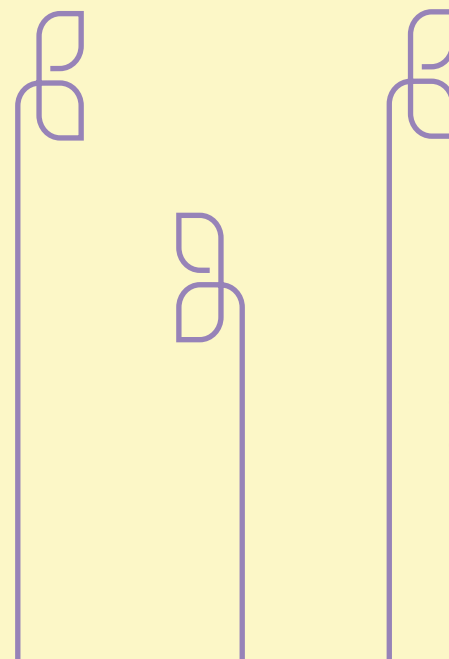
Dana DROPOVÁ

Daniel ŽULČÁK a. h.

Dĺžka trvania predstavenia: 115'

Autorská inscenácia *Filip* je poctou jednej z najvýraznejších osobností dejín trnavského divadla a spomienkou na tvorbu Jaroslava Filipa, známeho ako Jaro či Jarík. Hudobník, spevák, skladateľ, textár, dramaturg, herec, režisér, moderátor, fajčiar, otec, recesista, humorista, glosátor i hráč... Človek hromadného výskytu, ako ho nazval Marián Varga.

Filip žil pomerne krátko, ale zato intenzívne a čiastočne aj v Trnave – ako herec, skladateľ, neskôr aj režisér vo vtedajšom Divadle pre deti a mládež. Autorská inscenácia je poctou jednej z jeho najvýraznejších osobností, spomienkou na tvorbu a život Jara Filipa, ktorý stihol okrem iného vytvoriť enormné množstvo piesní. Mnohé zazneli prvýkrát práve na trnavskom javisku a neskôr sa stali hitmi.

Inscenácia nie je sentimentálnou spomienkou, ale po filipovsky – radosťou z hry. Okrem ohliadnutia sa za tým, čo bolo, skúma aj, čo by mohlo byť, a uskutočňuje Filipove nerealizované plány – napríklad zhudobnenie telefónneho zoznamu.

Text inscenácie zostavil z autentických spomienok, dokumentov, rozhovorov a korešpondencií dramatik a dramaturg **Miro Dacho**. Režisérom inscenácie je **Ján Luterán**, ktorý pre Divadlo Jána Palárika v Trnave vytvoril aj populárnu inscenáciu o futbalovom klube Spartak Trnava *Futbal alebo Bílý andel v pekle*. V inscenácii o jednom z ikonických hudobníkov, samozrejme, nesmie chýbať živá hudba. Tej sa zhostia priamo herci na javisku.

Inscenáciu z verejných zdrojov podporil **Fond na podporu umenia**.

Divadlo Jána Palárika v Trnave (DJP) je jediné profesionálne divadlo v Trnavskom kraji a sídli v najstaršej divadelnej budove na Slovensku. DJP má vlastný herecký súbor, dve divadelné scény – Veľkú sálu a Štúdio – a koncertnú Zrkadlovú sálu. Divadlo bolo založené v roku 1974 ako Divadlo pre deti a mládež a ku svojim koreňom sa neprestáva hlásiť ani po 50 rokoch činnosti. Výchova detského a mládežníckeho diváka, kultivovanie a budovanie vzťahu ku kultúre už od útleho veku patrí k pilierom dramaturgie a odzrkadľuje sa aj v mnohých aktivitách neformálneho vzdelávania. V divadle pôsobí celoročne Detská divadelná akadémia, divadlo ponúka počas roka stáže, školenia a workshopy pre pedagógov i budúcich profesionálov).

Od roku 2020 je DJP členom prestížnej európskej siete European Theatre Convention a stále zreteľnejšie sa zapisuje do medzinárodného kontextu – účasťou na festivaloch v zahraničí aj koprodukčnými projektmi. Do DJP prichádzajú režírovať prestížni režiséri nielen zo Slovenska, ale aj zo zahraničia. Potreba prinášania nových tvorivých impulzov vyvrcholila v roku 2024 založením medzinárodného festivalu pre mladého diváka Teen Theatre Fest. Počas prvého ročníka odprezentovali inšpiratívne divadelné formy pre nové generácie súbory z Nemecka, Maďarska, Poľska, Česka či Ukrajiny.

Daniel Žulčák
foto: archív Divadla Jána Palárika v Trnave

3. 6. 2025 | 19:00 | Dom umenia

Z BRNA DO KOŠÍC: WEST SIDE STORY, FRIDA KAHLO A MIŠIMA

Filharmonia Brno

Dennis Russell DAVIES, dirigent

Maki NAMEKAWA, klavír

Leonard Bernstein (1918 – 1990)

Symfonické tance z West Side Story

24'

Prologue / Somewhere / Scherzo / Mambo /
Cha-cha / Meeting Scene / Cool / Rumble / Finale

Kurt Schwertsik (*1935)

Muertes en Relajo, op. 126

22'

PRESTÁVKA

Philip Glass (*1937) / arr. Michael Riesman

Mishima Concerto pre klavír a orchester

35'

Americký šéfdirigent brniarskych filharmonikov Dennis Russell Davies diriguje dve diela slávnych amerických autorov, Leonarda Bernsteina a Philipa Glassa. Doplní ich skladba rakúskeho skladateľa Kurta Schwertsika inšpirovaná denníkmi preslávenej mexickej maliarky Fridy Kahlo. So všetkými tromi skladateľmi Daviesa spájalo alebo spája silné umelecké aj priateľské puto.

Ikonická skladba **Leonarda Bernsteina** *West Side Story* býva oslavovaná nielen pre svoje nezabudnuteľné piesne a skvelú symfonickú hudbu, ale aj pre jej otvorenosť postaviť sa spoločenským neudhom doby, akými boli rasové predsudky a násilie v mestách. Autor tu hudobne dokazuje svoju schopnosť nápadito sa pohybovať takmer v akomkoľvek žánri či forme. Keď v roku 1957 *West Side Story* uchvátila Broadway, bola oslavovaná ako medzník amerického divadla. Prvky európskych a amerických hudobných tradícií sa v nej spojili do originálnej formy umenia. Z americkej hudby Bernstein využil motívy džezu, latinskoamerickú pestrofarebnosť a figurácie tanečnej hudby. *Symfonické tance z West Side Story* v sebe spájajú rôzne žánre v dokonalej symbióze urbánnej zvukovej scenérie. Bernsteinovo dielo *West Side Story* fascinuje neuveriteľným rytmom, dejovou dynamikou, strhujúcimi tanečnými scénami, expresívnymi milostnými piesňami, všetko v neskutočnom tempe a pohybe. Poslucháč je doslova vtiahnutý do každého taktu tejto fascinujúcej partitúry. *West Side Story* vyniesla Bernsteina do výšin úspechu a oprávnené sa zaradil k najväčším hudobným osobnostiam hudby 20. storočia.

Viedenský rodák, skladateľ **Kurt Schwertsik**, študoval na Viedenskej hudobnej akadémii a spočiatku sa venoval hre na lesnom rohu. V päťdesiatych a šesťdesiatych rokoch minulého storočia bol členom ansámbľu Niederösterreichisches Tonkünstlerorchester a neskôr bol členom Viedenského symfonického orchestra. Kompozíciu študoval u nemeckého avantgardného skladateľa Karlheinz Stockhausena. Pôsobil aj v elektronickom štúdiu Západonemeckého rozhlasu. V roku 1958 spoluzaložil súbor die reihe, ktorý dirigoval. Jeho rané diela odrážajú povojnový serializmus darmstadtskej školy, no čoskoro sa pod vplyvom Johna Cagea a britského skladateľa Cornelia Cardewa vzdialil od európskej avantgardy. Uvedenie jeho neotonálneho diela *Liebesträume* v Darmstadte v roku 1962 znamenalo jeho rozchod s avantgardou a Schwertsik publikoval manifest zameraný proti seriálnej hudbe. V tom istom roku Schwertsik spoluzakladal skupinu MOB art & tone ART ensemble, ktorá prinášala posluchácky prístupné hudobné predstavenia. Schwertsik je aj napriek svojmu veku stále veľmi vitálny a aktívny, medzi jeho budúce projekty patrí plánované nové dielo pre Viedenskú symfóniu a opera pre festival vo Schwetzingene. Názov jeho skladby *Muertes en Relajo* doslova znamená *Smrť pri relaxácii*. V denníku Fridy Kahlo je pod týmito slovami obrázok troch tancujúcich kostlivcov a farebného vtáka poletujúceho nad nimi – motívy, ktoré sa u tejto mexickej maliarky vyskytujú často, sú tu nazerané s nadhľadom a s humorom, čo je prístup vlastný aj Schwertsikovej hudbe. Skladba bola premiérovaná v roku 2023 v lipskom Gewandhause v podaní Symfonického orchestra rozhlasu MDR pod taktovkou Dennisa Russella Daviesa.

Klavírný koncert *Mishima Concerto* amerického skladateľa **Philipa Glassa** vychádza z Glassovej hudby k životopisnému filmu *Mishima: A Life in Four Chapters*, ktorý sa zaoberá životom a tvorbou slávneho japonského spisovateľa Jukia Mišimu (1925 – 1970). Film režiséra Paula Schradera z roku 1985, ktorý produkoval Francis Ford Coppola, využíva vysoko štylizovanú estetiku na zobrazenie života jedného z najvýznamnejších japonských povojnových spisovateľov a trojnásobného kandidáta na Nobelovu cenu. Temným námetom filmu je Mišimov život a jeho politické aktivity. Nezvyčajný intelekt Jukia Mišimu, jeho skúmanie vlastných samurajských koreňov, nekompromisná umelecká a politická energia a jeho fascinácia násilnou smrťou odštartovali 25. novembra 1970 reťaz udalostí, ktoré viedli k tomu, že so svojou súkromnou armádou zajal vysokopostaveného generála japonských síl a vzápätí spáchal rituálnu samovraždu seppuku po neúspešnom pokuse o prevrat proti japonskej vláde. Jeho príbeh Philipa Glassa fascinoval a jeho podrobné štúdium Mišimu ako hlavnej postavy diela korešponduje s ďalšími jeho „portrétnymi dielami“, akými sú napríklad *Kepler* alebo *Einstein on the Beach* (*Einstein na pláži*). Glass neskôr pretavil úryvky z partitúry do šesťčasového sláčikového kvarteta a v roku 2018 nahrala klaviristka Maki Namekawa klavírnú verziu kompletnej filmovej partitúry, po prvý raz od vzniku pôvodného soundtracku v roku 1985. Jej interpretačný prístup prináša krištáľovo čistú techniku a svieži výraz, ktorý dokonale korešponduje s Glassovou hypnotickou hudbou, naplnenou vlniacou sa pulzáciou. Nové dielo inšpirované filmovou hudbou pod názvom *Mishima Concerto* bolo premiérové uvedené v roku 2023 na klavírnom festivale v Porúří v podaní Maki Namekawa pod taktovkou Dennisa Russella Daviesa a znamená nový vrchol spolupráce medzi klaviristkou a skladateľom.

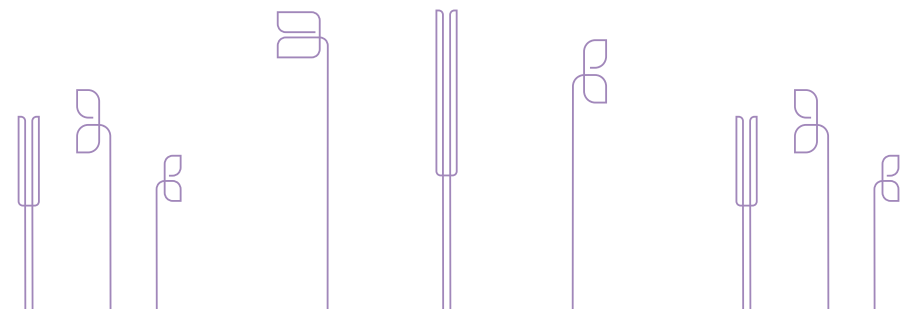
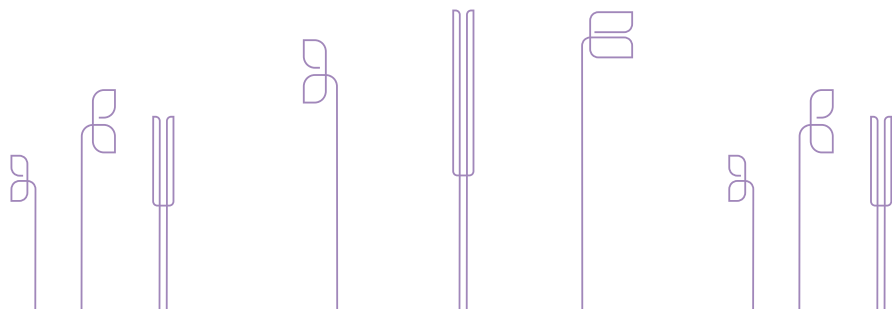
Korene **Filharmonie Brno** siahajú do 70. rokov 19. storočia, keď mladý Leoš Janáček v Brne usiloval o vznik českého symfonického orchestra. Dielo tohto slávneho skladateľa 20. storočia je dodnes najvýznamnejšou programovou doménou telesa, ktoré je považované za jeho autentického interpreta.

Súčasná Filharmonia Brno vznikla v roku 1956 zlúčením rozhlasového a krajského orchestra a odvtedy patrí svojim významom i veľkosťou k špičke českých symfonických telies. Na svojich turné odohrala vyše tisíc koncertov v celej Európe, v Spojených štátoch, Latinskej Amerike, na Blízkom i Ďalekom východe. Pravidelne účinkuje na prestížnych domácich i zahraničných festivaloch, kde často spolupracuje s Českým filharmonickým zborom Brno. Orchester pravidelne nahráva pre Český rozhlas a Českú televíziu. Popri spolupráci s vydavateľstvami ako Supraphon, Sony Music, IMG Records, BMG či Channel 4 založila filharmonia v roku 2020 vlastné nahrávacie vydavateľstvo Filharmonie Brno. Dynamicky sa rozvíja aj v oblasti zákazkových nahrávok pre globálnu klientelu v rámci projektu Czech Orchestra Recordings.

Históriou orchestra prešli mnohé výrazné české i svetové dirigentské osobnosti ako Břetislav Bakala, František Jílek, Petr Altrichter, Jiří Bělohlávek, Sir Charles Mackerras, Jakub Hrůša či Tomáš Netopil. Od sezóny 2018/2019 je šéf-dirigentom a umeleckým riaditeľom Filharmonie Brno americký dirigent Dennis Russell Davies.

Od roku 2000 filharmonia každoročne organizuje letný open-air festival na brnianskom hrade Špilberk. V roku 2012 sa stala hlavným organizátorom renomovaných festivalov Moravský podzim, Veľkonočný festival duchovnej hudby a Expozícia novej hudby. Zastrešuje medzinárodne uznávaný detský zbor Kantiléna, od roku 2010 sa podieľa na festivale mladých hudobníkov Mozartove deti a v roku 2014 založila vlastnú Orchesterálnu akadémiu.

Filharmonia Brno je dnes nielen silným hráčom na poli symfonickej hudby doma i v zahraničí, ale aj hlavným organizátorom hudobného života druhého najväčšieho českého mesta, aktívnym festivalovým usporiadateľom a kreatívnym lídrom v oblasti orchesterálnej dramaturgie. Sídlí v neorenesančnom Besednom dome, „brnianskom Musikvereine“ z dielne Theophila von Hansena z roku 1873. V súčasnosti sa teší na novú modernú koncertnú sálu, ktorý navhol tím architektov Tomasza Koniora a Petra Hrůšu s akustickým riešením od Yasuhisu Toyotu.

Dennis Russell Davies, absolvent slávnej Juilliard School v New Yorku, započal svoju kariéru ako stály dirigent a hudobný riaditeľ Saint Paul Chamber Orchestra v Minnesote (1972–1980). V rokoch 1977–2002 bol šéfdirigentom newyorského American Composers Orchestra a v rokoch 1991–1996 hudobným riaditeľom Brooklyn Philharmonic. Od roku 1980 trvalo žije v Európe.

Bol hudobným riaditeľom Staatsoper Stuttgart (1980–1987), šéfdirigentom orchestra Beethovenhalle Bonn, hudobným riaditeľom Opera Bonn a Beethovenovho festivalu (1987–1995). Potom pôsobil v Rakúsku ako profesor dirigovania na Universität Mozarteum Salzburg a ako šéfdirigent ORF Radio-Symphonieorchester Wien. V roku 2002 sa stal (na 15 rokov) šéfdirigentom Bruckner Orchester Linz a riaditeľom opery Landestheater Linz. V rokoch 2009 – 2016 bol tiež šéfdirigentom symfonického orchestra v Bazileji.

Hostoval so špičkovými orchestrami a v renomovaných operných domoch v Amerike, Japonsku a Európe. Od sezóny 2018/2019 stojí v čele Filharmónie Brno ako šéfdirigent a umelecký riaditeľ a od jesene 2020 je tiež šéfdirigentom rozhlasového orchestra MDR v Lipsku.

Je známy nielen pre nebývalú šírku svojho repertoáru, ale tiež pre svoju dlhodobú spoluprácu a osobné vzťahy s významnými súčasnými umelcami; medzi nich patria (alebo patrili) Luciano Berio, William Bolcom, John Cage, Philip Glass, Heinz Winbeck, Aaron Copland, Lou Harrison, Laurie Anderson, Arvo Pärt, Hans Werner Henze, Kurt Schwertsik, Thomas Larcher, Balduin Sulzer a Manfred Trojahn. Ako dirigent či klavirista (alebo oboje súčasne) vydal viac než 80 často oceňovaných nahrávok. V roku 2009 bol zvolený za člena Americkej akadémie umenia a vied a v roku 2014 ho francúzske ministerstvo kultúry menovalo Veliteľom Rádu umenia a literatúry. V roku 2017 mu rakúska vláda udelila Rakúsky čestný kríž za vedu a umenie I. triedy. Je držiteľom Ceny mesta Brno za rok 2024 v oblasti medzinárodnej spolupráce mesta.

Maki Namekawa je jednou z popredných klaviristiek, ktorá prináša hudbu súčasných skladateľov širšiemu publiku. Ako sólistka a komorná hráčka pravidelne vystupuje na svetových pódioch, ako sú Carnegie Hall a Lincoln Center v New Yorku, Musikverein vo Viedni, Barbican Centre a Cadogan Hall v Londýne, Cité de la musique a Philharmonie de Paris, Concertgebouw v Amsterdame, Suntory Hall a Sumida Toriphony Hall v Tokiu, Salzburg Festival, Ars Electronica Festival, Musik-Biennale Berlin, Rheingau Musik Festival a Piano-Festival Ruhr. Nahráva a koncertuje pre významné rozhlasové stanice v Rakúsku, Nemecku, Holandsku, Švajčiarsku, Francúzsku a USA. Medzi jej orchestrálne spolupráce patria Royal Concertgebouw Orchestra, Mnichovská filharmónia, Bamberger Symphoniker, Dresdner Philharmonie, Bruckner Orchester Linz, Sinfonieorchester Basel, Filharmonie Brno, American Composers Orchestra či Seattle Symphony.

V roku 2013 uviedla premiéru cyklu *20 Etüd pre klavír* od Philipa Glassa na Perth International Arts Festival a následne ich koncerty uviedla na pódioch po celom svete. Nahrávka tejto skladby, vydaná v roku 2014, dosiahla 1. miesto v rebríčku iTunes Classic a získala vysoké hodnotenie od BBC Music Magazine. V septembri 2017 predstavila celý cyklus aj na festivale Ars Electronica ako projekt „Pianographique“ s vizualizáciami Cori O’Lana. V septembri 2018 vydala klavírnú verziu filmovej hudby Philipa Glassa *MISHIMA – A Life in Four Chapters*, ktorá zachytáva život japonského spisovateľa Yukia Mishimu. Tento aranžmán, špeciálne pre ňu vytvorený Michaelom Riesmanom, získal prestížnu cenu Pasticcio od ORF. V roku 2019 Philip Glass skomponoval svoju prvú klavírnú sonátu špeciálne pre Maki Namekawa, ktorá ju premiérovala na Piano-Festival Ruhr v Nemecku v prítomnosti skladateľa.

Od roku 2003 Maki Namekawa so svojím manželom, dirigentom Dennisom Russellem Daviesom, tvoria klavírne duo, ktoré pravidelne vystupuje v popredných koncertných sálach v Európe a Severnej Amerike. Medzi diela napísané pre duo patria *Four Movements for Two Pianos* Philipa Glassa, *China West Suite* Chen Yi a *Two Movements for Four Pianos* Glassa (s Katiou a Marielle Labèque). V júli 2017 získali cenu Piano Festival Ruhr Award. V roku 2019 japonský skladateľ Joe Hisaishi napísal pre duo skladbu *Variation 57*, ktorá mala premiéru v Tokiu.

Maki Namekawa študovala klavír na Konzervatóriu Kunitachi v Tokiu, následne pokračovala v štúdiách u na Musikhochschule Karlsruhe. Neskôr sa zdokonaľovala u Edith Picht-Axenfeld a v súčasnej hudbe u Pierra-Laurenta Aimarda, Györgyho Kurtága, Stefana Litwina a Florenta Boffarda.

Maki Namekawa, klavír
foto: archiv umelkyne

Filharmonia Brno
foto: archiv Filharmonie Brno

4. 6. 2025 | 19:00 | Synagóga na Zvonárskej

BACH V SYNAGÓGE: NEVERMIND

Nevermind, barokové kvarteto

Anna BESSON, flauta

Louis CREAC'H, husle

Robin PHARO, viola da gamba

Jean RONDEAU, čembalo a organový pozitív

Johann Sebastian Bach (1685 – 1750):

Goldbergove variácie, BWV 988

Ária

Variácia 1

Variácia 2

Variácia 3. Canone all'Unisono

Variácia 4

Variácia 5

Variácia 6. Canone alla Seconda

Variácia 7. Al tempo di Giga

Variácia 8

Variácia 9. Canone alla Terza

Variácia 10. Fugetta

Variácia 11

Variácia 12. Canone alla Quarta

Variácia 13

Variácia 14

Variácia 15. Canone alla Quinta. Andante

Variácia 16. Ouverture

Variácia 17

Variácia 18. Canone alla Sexta

Variácia 19

Variácia 20

Variácia 21. Canone alla Settima

Variácia 22

Variácia 23

Variácia 24. Canone all'Ottava

Variácia 25. Adagio

Variácia 26

Variácia 27. Canone alla Nona

Variácia 28

Variácia 29

Variácia 30. Quodlibet

Ária

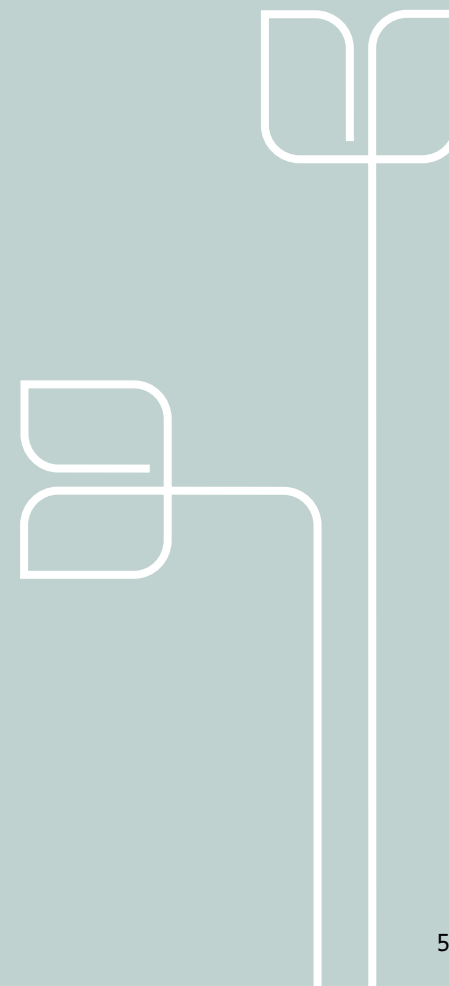
Transkripcia Goldbergových variácií BWV 988; „Clavier Übung bestehend in einer Arie mit verschiedenen Veränderungen vors Clavicimbal mit 2 Manualen“ od Johanna Sebastiana Bacha, vytvoril súbor Nevermind (Anna Besson, Louis Creac'h, Robin Pharo a Jean Rondeau) pre husle, flautu, violu da gamba a basso continuo.

Vedúci transkripcie: Robin Pharo & Jean Rondeau

Hlavný editor: Robin Pharo

Projekt bol vytvorený 23. 9. 2023 v rámci umeleckej rezidencie organizovanej festivalom Bel-Air Claviers.

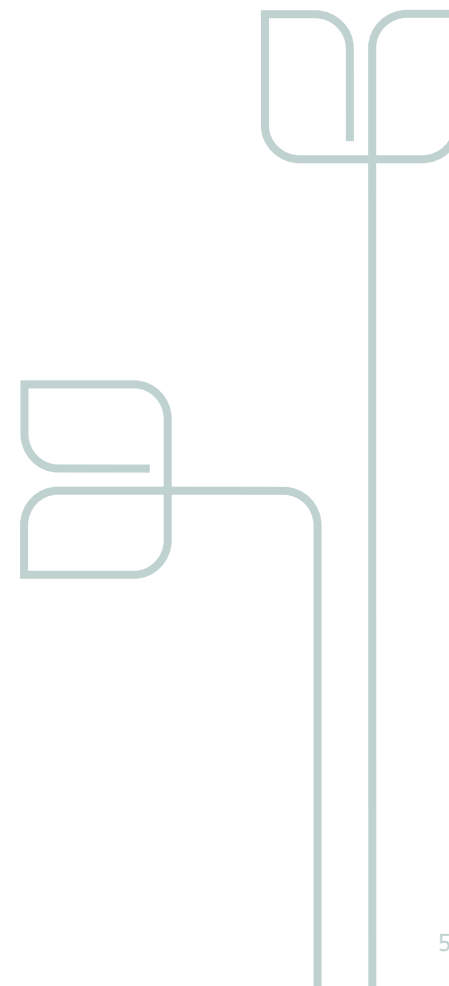
Dĺžka trvania koncertu: ca. 90'

Goldbergove variácie od **Johanna Sebastiana Bacha** sú vrcholom žánrovej oblasti variačnej formy pre klávesové nástroje. Porovnávať s nimi možno azda len Beethovenove *Diabelliho variácie*, Brahmsove *Variácie a fúgu B dur na Händlovu tému* či Regerove *Variácie a fúgu na Mozartovu tému*. Dielo je pomenované podľa Johanna Gottlieba Goldberga, mimoriadne nadaného mladého čembalistu a skladateľa. S podporou grófa Keyserlinga, u ktorého bol dvorným čembalistom, študoval najskôr u Wilhelma Friedemanna Bacha a neskôr aj u Johanna Sebastiana Bacha. Mladý, iba štrnásťročný Goldberg údajne hrával chorľavému grófovi za bezsenných nocí. Preto si gróf objednal u Bacha hudbu k týmto nočným koncertom. Bach napísal variácie, ktoré sú vlastne začiatkom dejín novodobých variácií a zároveň jednou z najkrajších a najrozsiahlejších kompozícií svojho druhu. Je obdivuhodné, že tak rozsiahle a vrcholné dielo vzniklo na základe takej kuriózneho okolnosti, akou bola grófova nespavosť. Dielo vyšlo tlačou v roku 1741 ako Bachov štvrtý zväzok skladieb pre klávesové diela *Clavier-Übung* s titulom „Ária s rôznymi variáciami pre čembalo s dvoma manuálmi.“ Toto dielo ako monumentálne skúmanie variačnej formy sa radí medzi najzásadnejšie klávesové skladby 18. storočia. Bach v ňom dokazuje, ako dokonale ovládal všetky hudobné štýly svojej doby, ale aj najpokročilejšie virtuózne techniky hry na čembale, nehovoriac o jeho genialite v tajuplnom majstrovstve komponovania kánonov v akomkoľvek danom intervale. Tieto variácie na tému *Air* z knižičky pre Annu Magdalenu Bachovú predstavujú súhrn všetkého, čo bolo do tej doby vytvorené v tomto žánri a spracované spôsobom, aký nemá obdoby. Tému Bach bohato ozdobil na francúzsky spôsob. Virtuózne variácie v polyfonicom prevedení organizoval tak, že po dvoch voľných variáciách nasleduje vždy jedna v kánone, postupne v unisone, v sekunde, tercii až do nony v dvadsiatej siedmej variácii. *Ária* vo forme elegantnej a pokojnej sarabandy je samotnou témou variácií a obsahuje zásadný materiál, na základe ktorého skladateľ vytvoril doslova celý vesmír variácií. Sarabanda sa vyznačuje majestátnym rytmickým profilom, opakujúcim sa dôrazom na druhý takt a vysoko expresívnym štýlom. Bachove transformácie sú založené na architektúre árie a harmonickom vzore, basovej línii. Vďaka tomu sú *Goldbergove variácie* akosi gigantickou passacagliou alebo chaconnou. Samotná ária je taká bohatá, že je už sama osebe variáciou melódie zaznievajúcej v parte basu v 26. variácii. Jej 32 taktov sa rozvíja v tradičnej dvojdielnej forme tanečnej časti, pričom každá polovica sa opakuje. Tieto opakované úseky, ako v tanečnej suite, poskytujú interpretovi možnosť variovať hudbu prostredníctvom zmien dynamiky, artikulácie a ornamentiky. Základom, z ktorého sa variácie odvíjajú, však nie je samotná melódia, ale predovšetkým bas. Ten Bach v jednotlivých variáciách značne modifikuje, a to tak, že vytvára ostinaté figúry z každého tónu. Inokedy ho vedie voľne, ale základná harmónia je nemenná. Skladba vlastne predstavuje sled harmónii daných áriou, ktorý sa tridsaťkrát opakuje. Tridsať variácií je rozdelených do desiatich skupín po troch. Každá skupina obsahuje brilantnú virtuóznú skladbu pripomínajúcu tokátu, jemnú a elegantnú charakterovú skladbu a striktné polyfonickej kánon, ktorý sleduje postupnosť so stúpajúcimi intervalmi. V rámci týchto harmónii Bach rozvíja úžasné bohatstvo myšlienok a obsahu. Harmonický pohyb árie je zámerne pomalý, čo umožňuje maximálnu voľnosť pri rozvinutí

širokej škály variácií. Tie totiž nie sú založené na melodickom obsahu árie, ale na jej základných harmóniách. Bach člení dielo podľa určitého plánu, technické nároky na hráča sa postupne zvyšujú a najmä v druhej polovici sú niektoré variácie vyložene virtuózne. Striedajú sa charakteristické, virtuózne i kánonové skladby s pestrou typológiou siciliany, fugety, árie, francúzskej ouvertúry, trojdobého tanca, talianskej vokálnej hudby či dokonca pašiovej hudby. Poslednou variáciou je tzv. *Quodlibet*, v ňom Bach uvádza nad basom dve ľudové piesne s pôvodne žartovným textom. Dielo sa uzatvára opätovným uvedením árie. Bachove *Goldbergove variácie* sú svedectvom úžasného kontrapunktického a variačného umenia, plného nádherných melodických línií, čarovných harmonických postupov, krehkej poézie, vzletnej tanečnosti, drámy, filozofie a obrovskej vnútornej energie, aká je vlastná iba tým najväčším velikánom ducha.

Bachove *Goldbergove variácie* sú svedectvom úžasného kontrapunktického a variačného umenia, plného nádherných melodických línií, čarovných harmonických postupov, krehkej poézie, vzletnej tanečnosti, drámy, filozofie a obrovskej vnútornej energie, aká je vlastná iba tým najväčším velikánom ducha.

Láska a vášeň pre starú hudbu zo všetkých kútov sveta priviedli v roku 2013 Annu Besson, Louisa Creac'ha, Robina Phara a Jeana Rondeaua k založeniu súboru **Nevermind**. Ich cieľom je zdieľať milované diela s rôznorodým publikom, a to tak, že prezentujú a zároveň prekračujú repertoár barokového kvarteta (flauta, husle, viola da gamba a klávesové nástroje) zo 17. a 18. storočia. Početné koncerty Nevermind len posilnili ich presvedčenie, že priateľstvo medzi týmito štyrmi hudobníkmi je neoddeliteľne spojené s vášňou a úprimnou láskou k hre, čo je cítiť v ich hudobnej súhre.

Ťažiskom ich sezóny 2024/2025 sú Goldbergove variácie J. S. Bacha, ktoré pre barokové kvarteto spracovali po prvýkrát. Nevermind uvedie toto barokové majstrovské dielo v miestach ako Philharmonie de Paris, Amsterdam Concertgebouw, Wigmore Hall, Musikfest Bremen, Festival La Chaise Dieu, Opera de Rennes, Lisztova akadémia hudby v Budapešti, Espacio Turina v Seville, Bergen International Festival, Bachfest Leipzig a Haapsalu Early Music Festival. Na jar 2025 súbor čaká severoamerické turné, ktoré zahŕňa koncerty v Carnegie Hall, Philadelphia Chamber Music Society, San Diego Early Music Society, Isabella Stewart Gardner Museum v Bostone a Vancouver Recital Society.

V septembri 2021 vyšiel očakávaný tretí album Nevermind (vydavateľstvo Alpha/Outhere), s kvartetami Carla Philippa Emanuela Bacha. Predchádzajúci album ansámbľu, *Quatuors Parisiens*, venované Georgovi Philippovi Telemannovi, vyšlo v roku 2017 po rezidencii v Abbaye aux Dames de Saintes. Debutové album *Nevermind Conversations* z roku 2016 ponúka pohľad na francúzske kvartetá z prvej polovice 18. storočia, pričom vyzdvihuje takmer neznáme skladby dvoch virtuózných huslistov: Jean-Baptista Quentina a Louisa-Gabriela Guillemaina.

Nevermind predviedlo svoju virtuoziu na najprestížnejších európskych pódiumoch vrátane Auditoria Louvre, Wiener Konzerthaus, Wigmore Hall, Barbican v Londýne, Concertgebouw v Amsterdame, BOZAR v Bruseli, Elbphilharmonie v Hamburgu, Konzerthaus Dortmund, Deutsche Staatsoper v Berlíne, Alte Oper vo Frankfurtu, Centra Nacional de Difusión Musical v Madride, Théâtre des Champs-Élysées v Paríži a ďalších. Ich medzinárodné turné ich zaviedli aj do USA, Kanady, Ruska, na Island, Ďaleký východ a na úspešné turné po Austrálii v roku 2019. Letné sezóny ansámbľu bývajú bohaté na vystúpenia na festivaloch, medzi ktoré patria Rheingau Musik Festival, Utrecht Early Music Festival, Schleswig-Holstein Musik Festival, Pražská jar, Festival Ravel, Festival Saintes, Bel-Air Claviers Festival a Gstaad Menuhin Festival vo Švajčiarsku.

Nevermind, barokové kvarteto
foto: Clément Vayssières

5. 6. 2025 | 19:00 | Dom umenia

BRAHMS & SYMFONICKÝ OPPENHEIMER

Štátna filharmónia Košice
Kirill KARABITS, dirigent
Alexandra CONUNOVA, husle
Andreas BRANTELID, violončelo

Ivan Karabits (1945 – 2002)
Serenáda „Vio“ pre sláčiky 7'

Johannes Brahms (1833 – 1897)
Koncert pre husle, violončelo a orchester a mol, op. 102 36'
Allegro
Andante
Vivace non troppo

PRESTÁVKA

John Adams (*1947)
Doctor Atomic Symhony 25'
The Laboratory
Panic
Trinity

Short Ride in a Fast Machine, fanfára pre orchester 4'

Ukrajinský skladateľ **Ivan Karabits** sa po získaní nezávislosti Ukrajiny v roku 1991 stal jednou z vedúcich hudobných osobností krajiny. Jeho pôsobivé diela odhaľujú rôznorodé vplyvy, akým bol Mahler či ľudová hudba jeho rodnej krajiny. Jeho tvorba zároveň odráža kompozičný vplyv Ščedrina a Šostakoviča. Karabitsove diela sú brilantne koncipované a bohato inštrumentované. Jeho hudba disponuje originalitou, brilanciou a doslova srší sviežim humorom. Okrem pozoruhodnej orchestrálnej farebnosti a perцепčnej ústretovosti stelesňuje zaujímavé reflexie novej ukrajinskej hudby, vychádzajúcej z tradičných koreňov, hoci na pozadí súčasného západoeurópskeho kontextu. Jeho tvorba zahŕňa symfónie, klavírne koncerty, koncerty pre orchester a diela pre sláčikový orchester, akým je *Serenáda „Vio“* z roku 2000.

Koncert pre husle, violončelo a orchester a mol **Johannesa Brahmsa** z roku 1887 nadväzuje na typ koncertantnej symfónie ako Mozartova *Sinfonie concertante* alebo Beethovenov *Koncert pre klavír, husle a violončelo*. Ide o interpretačne mimoriadne náročné dielo. Je to posledná skladba, ktorá reprezentuje neskorší, zrelý symfonický Brahmsov štýl, keďže posledné desaťročia tvorby venoval predovšetkým komornej hudbe, klavírnym skladbám a vokálnej lyrike. Dielo sa vyznačuje značnou umiernenosťou výrazu a cieleným potlačením zvukovej veľkoleposti. Má blízko k Brahmsovej *Symfónii č. 4*, čo súvisí s faktom, že jeho tematický materiál bol pôvodne určený piatej, už nenapísanej symfónii. Z troch častí *Koncertu pre husle, violončelo a orchester* najmä prvá časť *Allegro* vyžaduje od poslucháča veľké sústredenie. Po krátkom orchestrálnom úvode nastupujú postupne violončelo a husle, potom sa spájajú v spevne recitovanom, takmer komorne intímnom dialógu bez sprievodu. Myšlienky naznačené v tejto osobitej kadencii rozvíja orchestrálna expozícia v dvoch hlavných témach: dramatickú tému prináša tutti, kým druhú, melodickú hrajú drevené dychové nástroje a husle. Táto časť obsahuje veľa krásnych a majstrovsky spracovaných úsekov. Na rozdiel od komplikovaného *Allegra* je pomalá časť *Andante* jednoduchá, založená na jedinej spevnej téme, ktorej melodickú líniu zdôrazňuje časté unisono sólových hlasov vinúcich sa v paralelných oktávach. Finále *Vivace non troppo*, formovo blízke rondy, sa rozvíja v troch témach. Hlavná, ktorú uvádzajú violončelá a preberajú husle, má trochu groteskný ráz. Druhá téma s ňou kontrastuje svojim hymnickým charakterom a tretia patrí sólistom v súhre s fagotmi a klarinetmi. Finále predstavuje najživšiu a najvirtuóznejšiu časť celého koncertu.

Doctor Atomic Symphony je zhustená inštrumentálna verzia opery *Doctor Atomic* od amerického skladateľa **Johna Adamsa** z roku 2007. Rozpráva príbeh fyzika J. Roberta Oppenheimera v čase, keď spolu so svojím tímom horúčkovo pracovali na vývoji prvej atómovej bomby. Ide o psychologický príbeh o mužovi sužovanom morálnymi dilemami. V symfónii, ktorej tri časti plynú bez prerušenia, dominuje zvuk plechových dychových nástrojov. Tie azda predznamenávajú hrôzy atómovej vojny, ktorej rozpútanie svetu bezprostredne hrozí. Dielo sa sústreďuje na posledné hodiny pred prvým výbuchom atómovej bomby v Mohavskej púšti v Nevade. Podobne ako samotná opera, aj Oppenheimerovo zúfalstvo vrcholí áriou *Batter My Heart*, ktorá uvádza text sonetu anglického renesančného básnika Johna Donna. Ária je kľúčovým momentom aj v symfónii, kde ju stelesňuje pôsobivé trúbkové sólo v tretej časti. Nečakaný výber tohto nástroja prepožičiava lamentóznej melódii takmer renesančný charakter. Úsek je zároveň emocionálnym jadrom symfónie. Adamsovi sa tak v jedinom diele podarilo spojiť prvky dobovej hudby evokujúcej Purcella s divokou emóciou tympanov a dychových nástrojov do štruktúry pripomínajúcej Sibeliovu *Symfóniu* č. 7. Adams tvrdí, že mu bola vzorom pri písaní diela. Výsledkom je úplne jedinečný hudobný jazyk, ktorý rezonuje aj u širokého publika.

Adamsovo orchestrálne dielo *Short Ride in a Fast Machine* pochádza z roku 1986. Adams ho nazýva aj *Fanfára pre orchester*. Skladba predstavuje akýsi hudobný komentár zážitku z rýchlej, krátkej a nebezpečnej jazdy v športovom aute, ktorú autor absolvoval v úlohe vystrašeného spolujazdca. Dielo je príkladom Adamsovho farebného postminimalistického štýlu, ktorý využil aj v iných svojich dielach ako *Phrygian Gates*, *Shaker Loops* a *Nixon in China*.

Kirill Karabits bol 15 rokov šéfdirigentom Bournemouth Symphony Orchestra. Spolu nahrali množstvo úspešných albumov, pravidelne účinkovali na BBC Proms, oslávili znovuotvorenie Bristol Beacon, vystúpili v Barbican Centre počas Beethovenových osláv a v Southbank Centre v rámci programového cyklu *Voices from the East*.

Spolupracoval s poprednými orchestrami Európy, Ázie a Severnej Ameriky, vrátane symfonických orchestrov Cleveland, Philadelphia, Dallas, San Francisco a Chicago Symphony Orchestra, Münchner Philharmoniker, Orchestre National de France, Wiener Symphoniker, Rotterdam Philharmonic, Yomiuri Nippon Symphony Orchestra, Orchestra Filarmonica del Teatro La Fenice a BBC Symphony Orchestra.

Sezóna 2024/2025 zahŕňa jeho debuty s Orchestre de Paris a SWR Symphonieorchester Stuttgart, návraty k Orchestra Sinfonica Nazionale RAI, Belgrade Philharmonic, Warsaw Philharmonic, Norwegian Radio Orchestra, City of Birmingham Symphony a do Norwegian Opera (*Stravinského Život roztopašníka*). Absolvuje aj turné po Južnej Afrike a vráti sa k Bournemouth Symphony Orchestra ako čestný dirigent s programom z cyklu *Voices from the East*.

Nedávno dirigoval v Theater an der Wien (*Roméo et Juliette*), Opernhaus Zürich (*La Bohème*), na The Grange Festival (*Così fan tutte*) a s Weimar Staatskapelle uviedol maďarskú premiéru Lisztovej opery *Sardanapalo*. Vystúpil s Dallas Symphony, Orchestre Philharmonique du Luxembourg, Orchestre Philharmonique de Monte-Carlo, podnikol kórejské turné s Chamber Orchestra of Europe a debutoval v Lincoln Centre v New Yorku počas turné s Michailom Pletnevom.

Ako operný dirigent pôsobil v Deutsche Oper, Opernhaus Zürich, Oper Stuttgart, na Glyndebourne Festival Opera, Staatsoper Hamburg, English National Opera, The Grange Festival a na Wagner Geneva Festival. Ako hudobný riaditeľ Deutsches Nationaltheater Weimar (2016 – 2019) uviedol Wagnerove opery *Majstri speváci norimberskí*, *Tannhäuser* a trojicu Mozartových opier *Figaro svadba*, *Don Giovanni* a *Così fan tutte*.

Zásadný je preňho aj rozvoj mladej generácie hudobníkov. Ako umelecký riaditeľ I, CULTURE Orchestra viedol mladé talenty na turné v rokoch 2015 a 2018. Dirigoval finále súťaže BBC Young Musician of the Year a spolupracoval s National Youth Orchestra of Great Britain, vrátane koncertu v Barbican, ktorý získal výborné kritiky.

V roku 2013 bol Kirill Karabits ocenený titulom Dirigent roka na udeľovaní cien Royal Philharmonic Society Music Awards.

Alexandra Conunova získala prvú cenu na husľovej súťaži Joseph Joachim Violin Competition v Hannoveri, je laureátkou Medzinárodnej Čajkovského súťaže v Moskve a Singapore International Violin Competition. Jej virtuozita, hrejivý tón, farebnosť prejavu a bezchybná technika si vyslúžili medzinárodné uznanie. V Londýne získala prestížne štipendium Borletti-Buitoni Trust Fellowship.

Vystupovala s poprednými svetovými orchestrami ako Orchestre de Paris, Mahler Chamber Orchestra, NDR Radiophilharmonie, Orchestre de la Suisse Romande, Orchestra della Svizzera Italiana, Paris Chamber Orchestra, Mariinsky Orchestra, Russian National Orchestra, Orchestra Teatro Regio Torino, či Barcelona Symphony Orchestra. Spolupracovala s dirigentmi ako A. Manze, L. Foster, J.-P. Saraste, T. Currentzis, G. Nosedá, L. Langrée, A. Poga, J. Weilerstein, M. Pletnev, L. Equilbey, A. Manacorda, C. Zacharias, D. Hindoyan, J. Nott, P. Bleuse, D. Ward, O. Lyniv či J. Mallwitz.

Po úspešnom debute na Tivoli Festivale v lete 2022, kde dirigovala aj hrala diela Vivaldiho a Piazzollu (*Štyri ročné obdobia*), bola opäťovne pozvaná do Copenhagen Philharmonic, kde na jar 2024 uviedla koncert *Concerto da Camera* od Arthura Louriého. K vrcholom uplynulej sezóny patrí turné s Insula Orchestra v Španielsku, návraty k Nürnberger Symphoniker a Aalborg Symphony, ako aj debuty s Oxford Philharmonic, Borusan Philharmonic, Tokyo Metropolitan Orchestra, Belgrade Philharmonic, Kristiansand Symphony, Odense Symphony, Mexico National Symphony Orchestra a účinkovanie v recitálovej sérii San Francisco Symphony Spotlight.

V sezóne 2024/2025 vystúpi na festivaloch Verbier a Dvořákova Praha, debutuje s Filarmonica de Bologna, Essen Philharmonic, BR Rundfunkorchester, G. Enescu Philharmonic, PhilZuid, Slovenskou filharmóniou, Macao Symphony, Timisoara Philharmonic a Orquesta de Granada. Zároveň sa vráti k orchestrom ako Barcelona Symphony, Nuremberg Symphony, NFM Wrocław Philharmonic, Orquesta de les Illes Balears a Real Orquesta Sinfónica de Sevilla. S telesom Zagreb Soloists uvedie koncertný program ako sólistka aj dirigentka a absolvuje európske turné s Christianom Zachariasom.

Jej debutový album sonát Sergeja Prokofieva (vyd. Aparté) získal nadšené recenzie: „Conunova sa na tejto nahrávke prezentuje ako veľká umelkyňa – technicky brilantná, no zároveň odvážna v interpretácii“ (Gramophone), „jeden z najlepších albumov roka“ (The Strad). Aktuálne hrá na husliach Giovanni Battista Guadagnini z roku cca 1785, ex „Ida Levin“, ktoré jej láskavo zapožičal súkromný zberateľ.

Andreas Brantelid patrí medzi najvyhľadávanejších violončelistov svojej generácie a teší sa medzinárodnému uznaniu za prirodzený hudobný prejav, charizmu a virtuozitu. Sólistický debut absolvoval už ako 14-ročný s Royal Danish Orchestra v Elgarovom *Koncerte pre violončelo*. Je víťazom Eurovision Young Musicians Competition a International Paulo Cello Competition. Získal prestížne štipendium Borletti-Buitoni Trust Fellowship, bol zaradený do programu BBC New Generation Artist, a získal titul Rising Star v rámci European Concert Hall Organization. V Kodani mu bola udelená Cena Carla Nielsena.

Účinkoval s orchestrami ako London Philharmonic Orchestra, City of Birmingham Symphony Orchestra, BBC Symphony, Tonhalle Orchester Zürich, Mahler Chamber Orchestra, Brussels Philharmonic, Yomiuri Nippon Symphony, Seattle Symphony, Frankfurt Radio Symphony Orchestra či Orchestre des Champs-Élysées, pod vedením dirigentov ako Andris Nelsons, Esa-Pekka Salonen, Philippe Herreweghe či Vasilij Petrenko.

Vystúpil v sálach ako Carnegie Hall, Wigmore Hall, Concertgebouw, Mozarteum Salzburg či Metropolitan Theatre Tokyo. Pravidelne účinkuje na festivaloch Verbier, Lockenhaus, Kuhmo, Wiener Festwochen a bol členom Chamber Music Society of Lincoln Center v New Yorku. V aktuálnej sezóne sa predstaví na Moritzburg Festivale s telesami ako Opera North, Uppsala Chamber Orchestra, Turku Philharmonic a Sønderjylland Symphony Orchestra.

Jeho debutové CD (2008, EMI) prinieslo koncerty Čajkovského, Schumanna a Saint-Saënsa. V roku 2021 nahral Haydnove koncerty s Concerto Copenhagen a v najnovšom projekte *48 Strings* vzdal hold štyrom legendám violončelovej literatúry – Piattimu, Popperovi, Fitzenhagenovi a Klengelovi.

Ako komorný hráč spolupracuje od roku 2002 s klaviristom Bengtom Forsbergom a huslistom Nilsom-Erikom Sparfom. Spoluúčinkoval s osobnosťami ako Daniel Barenboim, Gidon Kremer, Joshua Bell, Vadim Repin či Nikolaj Znaider. V súčasnosti tvorí trio s huslistom Benjaminom Schmidom a klaviristom Christianom Ihle Hadlandom. Od roku 2018 je umeleckým riaditeľom Stavanger Chamber Music Festival a pôsobí ako hosťujúci profesor na Sibeliovej akadémii v Helsinkách.

Andreas Brantelid hrá na historickom nástroji Stradivarius „Boni-Hegar“ z roku 1707, zapožičanom vďaka podpore nórskeho zberateľa Christena Sveaasa.

Alexandra Conunova, husle
foto: archív umelkyne

Kirill Karabits, dirigent
foto: Konrad Cwik

9. 6. 2025 | 19:00 | Tabačka Kulturfabrik

ALCHÝMIA PERKUSIÍ

Percussions de Strasbourg

Minh-Tâm NGUYEN

Thibaut WEBER

Alexandre ESPERET

INVARIANT

Johann Sebastian Bach (1685 – 1750)

Triová sonáta pre organ

Michaël Levinas (*1949)

Les Invariants

Johann Sebastian Bach

Triová sonáta pre organ

Tōru Takemitsu (1930 – 1996)

Rain Tree

Johann Sebastian Bach

Triová sonáta pre organ

Dĺžka trvania koncertu: ca. 60'

Po doznení posledného tónu koncertu vás srdečne pozývame na **neformálnu diskusiu s umelcami**. Nahliadnite s nami do fascinujúceho sveta bicích nástrojov.

Okolo roku 1730 zahrnul **Johann Sebastian Bach** svojich šesť organových sonát do jedného zväzku, ktorý sa zachoval až do súčasnosti. Druhá, neskoršia kópia tejto zbierky sa zachovala tiež, prepísal ju Bachov syn Wilhelm Friedemann a manželka Anna Magdalena. Skladateľ komponoval triové sonáty v pomerne dlhom časovom rozpätí, možno dokonca až v rámci jeho weimarského obdobia. Je pomerne ťažké presne datovať vznik jednotlivých častí triových sonát. Možno ale predpokladať, že Bach spájal nové časti, ktoré skomponoval, s už existujúcou hudbou. Jeho triové sonáty zaujímajú v organovej hudbe osobitné miesto, ich pôvod možno nájsť skôr v inej inštrumentálnej hudbe než v hudbe napísanej pre organ. Sedemnásťte storočie bolo bohaté na diela v triovej forme a tieto skladby často vychádzali z hlavnej melódie cantus firmus. Bach však do tejto formy vniesol nové prvky, umne spájal talianske prvky triovej sonáty a koncertu, podobne, ako to robil vo svojich chorálových prelúdiách napísaných počas svojho weimarského obdobia. Kým s dvomi vrchnými hlasmi zaobchádza rovnocenne, basová línia pedálu niekedy predstavuje súčasť bassa continua, zatiaľ, čo v iných sonátach sa bas pripája ku kontrapunktu vrchných hlasov. Na rozdiel od inštrumentálnych sonát, ktoré mali najčastejšie štyri časti (striedanie pomalých a rýchlych), autor v triových sonátach prináša trojčlennú formu dvoch rýchlych častí s pomalou časťou uprostred. Využíva pritom množstvo rôznych žánrových prvkov – možno tu nájsť príklady formy da capo, alla breve, fugáto, tanečné rytmy a dokonca aj formu talianskeho concerta grossa. Bach tak prekonal hranice organovej hudby 17. storočia, vyvinul úplne nový štýl písania a otvoril cestu k novému kompozičnému štýlu pre organ, ktorý následne vo veľkej miere využívali aj jeho synovia a žiaci. Bachových šesť triových sonát predstavuje mimoriadne novátorskú časť jeho tvorby pre organ a už od Mozartových čias sa stali vďačným predmetom transkripcii pre rôzne nástrojové obsadenia. Ako o sonátach napísal Bachov životopisec Johann Nikolaus Forkel: „Ich krása sa nedá vynachváliť, sú dielom skladateľovej zrelosti a možno ich považovať za jeho najväčší prínos do tohto žánru“.

Francúzsky skladateľ **Michaël Levinas** k svojej skladbe *Les Invariants* napísal: „Pojem invariant (nemenný, pevný a stabilný), sa využíva predovšetkým v matematike, fyzike a lingvistike. Nástup temperovaného ladenia v baroku vniesol pojem invariantu do hudobného myslenia skladateľov, najmä J. S. Bacha. Stabilita ladenia umožnila rozvoj tonálneho systému a vytvorila základ jazyka založeného na stabilných, nemenných tónoch stupnice, umožňujúcich zložité, modulujúce formy. Ich rozvíjanie bolo súčasťou dejín európskej hudby 19. storočia. Ale toto storočie bolo zároveň začiatkom ďalšej hudobnej moderny, akustického výskumu smerujúceho v 20. storočí k objavu nesúlýchavých zvukov, elektroniky a perkusii od autorov, akými boli Varèse, Messiaen alebo Xenakis. Vzniklo mnoho majstrovských diel, ktorých základom bola bezhraničná otvorenosť k mimoeurópskej identite a kultúre farby tónu. Organizácia stabilných stupníc ponúkla nové polyfonické, formové a harmonické možnosti, založené na iných hierarchických princípoch, než sú východiská tonálneho systému. Samotný kompozičný jazyk založený na invariantoch nie je len návratom k duchu neskorého baroka. Ide o kreatívne hľadanie tónovej farby a abstraktnej formy,

ktoré zároveň otvára cestu k transkripcii diela oslobodeného od jeho príliš silnej zvukovej identity. Vytvorenie tejto skladby pre tri perkusívne alebo klávesové nástroje sa zároveň stalo veľmi aktuálnym skúmaním tohto konceptu invariantu“.

Tōru Takemitsu bol japonský skladateľ, spisovateľ a hudobný teoretik. Jeho hudba je jemná a rafinovaná. Kombinuje prvky japonskej a západnej filozofie. Jemne manipuluje s inštrumentálnym a orchestrálnym zafarbením pomocou západných a tradičných japonských nástrojov a využíva ticho na vytvorenie jedinečného a mimoriadneho zvukového sveta. Jeho skladba *Rain Tree* pre trio perkusionistov kombinuje nádherné zvukové prvky a vytvára jednu z najpôsobivejších skladieb pre tieto nástroje.

Mottom k skladbe je rozsiahly citát z knihy spisovateľa Kenzabura Oeho *Atama no ii Ame no Ki* (Dômyselný dažďový strom): „Nazýva sa Rain Tree, pretože pôsobí, akoby prinášal dážď. Vždy, keď v noci prší, v priebehu nasledujúceho rána zo stromu padajú kvapky zo všetkých jeho bohato rastúcich listov. Kým ostatné stromy po daždi rýchlo oschnú, Rain Tree kvôli svojim listom, ktoré nie sú väčšie ako končeky prstov a rastú veľmi tesne pri sebe, môže v listoch uschovať kvapky dažďa. Skutočne dômyselný strom!“

Zoskupenie **Les Percussions de Strasbourg**, založené v roku 1962, je svetoznámy ambasadom hudobnej tvorby. Vďaka výnimočnému repertoáru ansámblu uvádza majstrovské diela 20. storočia i novo objednané kompozície. Zámerom je zvelaďovať živé súčasné hudobné dedičstvo, neustále ho novo interpretovať a zároveň rozvíjať inovácie v kontexte umeleckej rozmanitosti.

Od svojho vzniku si zoskupenie uchováva kľúčovú pozíciu v oblasti hudobnej tvorby – najmä vďaka úzkym vzťahom so súčasnými skladateľmi a širokému spektru formátov, v ktorých pôsobí: od dua po okteto, od akustiky po elektroniku, od recitálov až po hudobné divadlo a tanec.

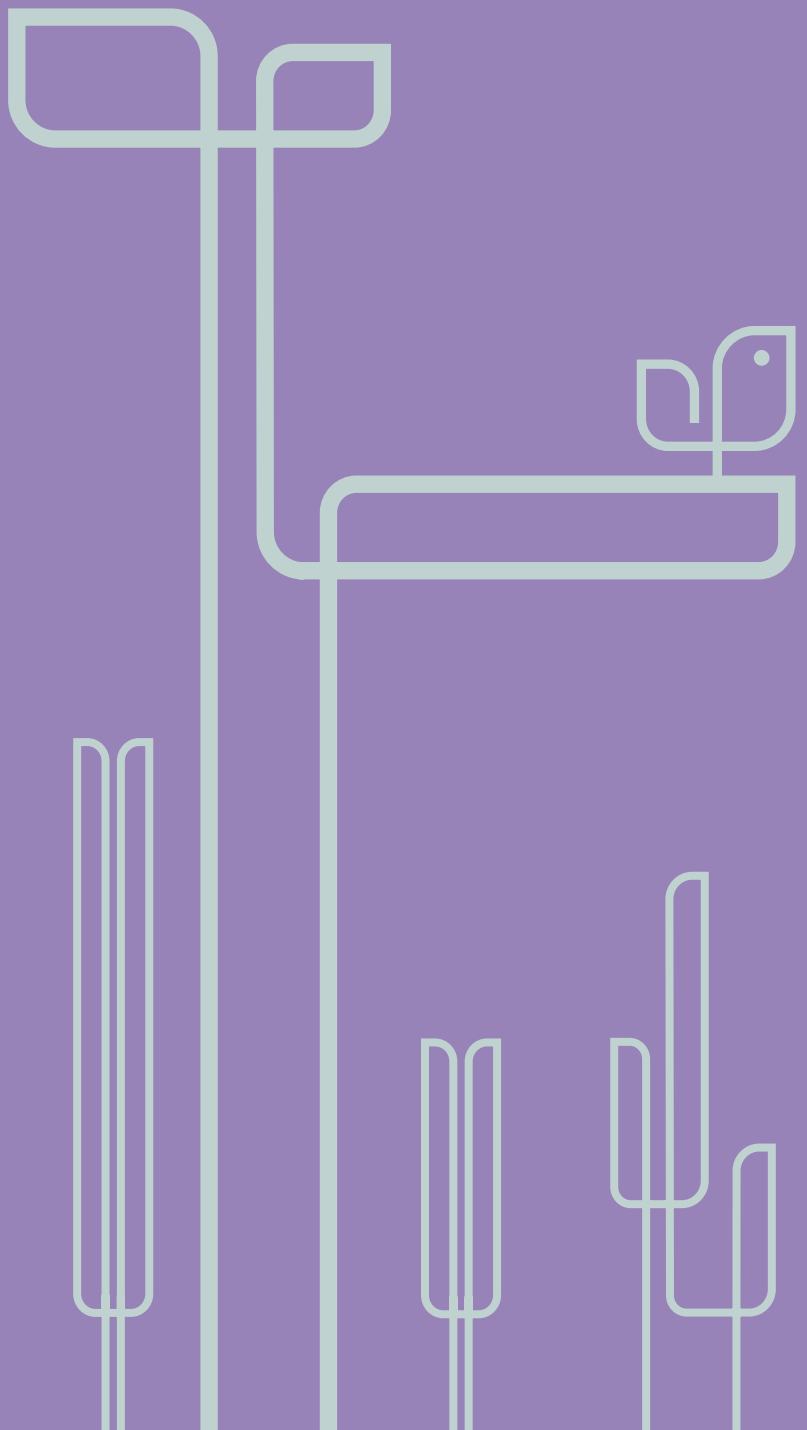
Súboru bolo venovaných viac ako 350 skladieb. Rozvíja a starostlivo udržiava svoj unikátny a vo svete ojedinelý nástrojový park. Za svoje nahrávky získal okolo tridsiatich medzinárodných ocenení, vrátane prestížnej ceny Victoire de la musique classique v roku 2017, ktorú ansámblu prinieslo vydanie debutového albumu *Burning Bright* od Huguesa Dufourta (label Percussions de Strasbourg).

Súbor sa systematicky venuje vzdelávacím aktivitám, najmä v regióne Hautepierre, kde má umelecký rezidenčný program a dlhodobu spoluprácu s miestnym publikom.

Minh-Tâm Nguyen je umelecký riaditeľ ansámblu Les Percussions de Strasbourg – umelecký koordinátor od roku 2015, umelecký riaditeľ od roku 2018. Študoval hru na bicie nástroje na Konzervatóriu v Nice a následne pokračoval na prestížnom Conservatoire national supérieur de musique et de danse (CNSMD) v Lyone v triede Jeana Geoffroya. Počas štúdia získal 1. cenu na Medzinárodnej súťaži bicích nástrojov v Luxembursku ako člen Tria Yarn a 2. cenu na Medzinárodnej súťaži pre vibrafón v Clermont-Ferrand v roku 2002. V roku 2003 sa pripojil k súboru Arcosm ako interpret aj tanečník v predstavení *ECHOA*. V súčasnosti pôsobí ako profesor bicích nástrojov na CNSMD v Lyone.

Alexandre Esperet je členom ansámblu Les Percussions de Strasbourg od roku 2016. Študoval na konzervatóriách v Avignone, Créteil a Lyone, kde bol jeho pedagógom Jean Geoffroy. V roku 2009 sa stal finalistom Medzinárodnej súťaže v Ženeve a v roku 2012 zvíťazil na prestížnej súťaži Tromp International Percussion Competition v Eindhovene. Je spoluzakladateľom Tria SR9, s ktorým získal 1. cenu na súťaži v Luxembursku (2012), a zároveň je členom hudobno-divadelného zoskupenia Kahlua. Ako sólista koncertuje po celom svete. Od roku 2015 hosťovskovo vyučuje na Kráľovskom konzervatóriu v Haagu a v súčasnosti je asistentom výučby v triede bicích nástrojov CNSMD v Lyone.

Thibaut Weber je členom ansámblu Les Percussions de Strasbourg od roku 2016. Študoval hru na bicie v Metz a následne na Conservatoire national supérieur de musique et de danse (CNSMD) v Lyone pod vedením Jeana Geoffroya. Je tympanistom Orchestra parížskej polície a pravidelne spolupracuje s viacerými francúzskymi orchestrami (Lille, Lyon, Toulouse a i.). Ako komorný hráč pôsobil v súbore Ensemble TaCTuS a improvizáčnom kvartete Le Grümophone. V akademickom roku 2017/2018 vyučoval komornú hru a hru z listu na CNSMD v Lyone.

Percussions de Strasbourg
foto: John Kouskoutis, Mystery

12. 6. 2025 | 19:00 | Dom umenia

REVOLÚCIA ZVUKU: BEETHOVEN A ŠOSTAKOVIČ

Štátna filharmónia Košice

Patrick HAHN, dirigent

Frank DUPREE, klavír

Ludwig van Beethoven (1770 – 1827)

Koncert pre klavír č. 5 Es dur, op. 73 „Cisársky“

37'

Allegro

Adagio un poco moto

Rondo. Allegro ma non troppo

PRESTÁVKA

Richard Strauss (1864 – 1949)

Veselé šibalstvá Tilla Eulenspiegel, symfonická báseň, op. 28

17'

Dmitrij Šostakovič (1906 – 1975)

Symfónia č. 9 Es dur, op. 70

25'

Allegro

Moderato

Presto

Largo

Allegretto

Koncert pre klavír a orchester č. 5 Es dur Ludwiga van Beethovena predstavuje v tejto oblasti vrchol možností v rámci klasickej hudby. Cielavedomý rozvoj Beethovenovho štýlu viedol k dosiahnutiu ideálnej rovnováhy medzi emocionálnym obsahom a virtuózne-improvizačnými prvkami. Doviedol ho ku geniálnej syntéze prvkov originálnej klavírnej i symfonickej techniky. Dielo vzniklo v roku 1809. Nadväzuje na obľúbený koncertný žáner, ktorý charakterizovala prevaha mocných, pochodových rytmov, jednoduché a živé motívy a čiastočný ústup lyrických nápevov do úzadia. Beethoven tieto vplyvy ešte zdôrazňuje využitím tóniny Es dur, ktorá symbolizuje doslova bohatierske črty a v *Symfónii č. 3 Eroike* nadobúda ďalšie symbolické významy. Dielo charakterizuje nezvyčajný rozmer jeho prvej časti. Začína sa originálne, akoby klavírnou improvizáciou podporenou tromi akordmi orchestra. Až potom prichádza mocný orchestrálny vstup. Radostná nálada prvej časti je taká jednoliata, že ani vedľajšia téma nekонтastuje s hlavnou. Tvorí skôr obmenu tej istej myšlienky v spevnejšej podobe. Téma sa zjavuje v neustále iných spracovaniach, čím utvára osobitý druh variačnej techniky v rámci sonátového allegra. Nesmierne poetické a jemne sfarbené *Adagio* druhej časti sa vyhýba vnútorným konfliktom. Sólista začína svoj part pokojne a až neskôr preberá od orchestra melódiu, ušľachtilú svojim lyrizmom. Náhly, odvážny harmonický zvrät vedie z ticho doznievajúceho *Adagia* priamo k živelnému *Rondu* tretej časti. Hlavnú tému začína klavír najskôr delikátne, postupne oveľa ráznejšie a rozhodnejšie a pokračuje v skladbe sršiacou radosťou a silou.

Symfonická báseň **Richarda Straussa** *Veselé šibalstvá Tilla Eulenspiegel* vznikla v roku 1895, sedem rokov po *Donovi Juanovi*. Strauss rád prekvapoval nečakanými nápadmi a Till Eulenspiegel je svojou koncepciou i charakterom úplne inou kompozíciou. Strauss šokoval odborníkov už názvom v záhlaví diela. Podľa neho je skomponované „šelmovský“ vo forme ronda pre veľký orchester. Dobová forma však poslúžila Straussovi iba ako zámienka na rozvinutie epickej kompozície fascinujúcej novotou, ktorá sa výrazne líši od tradičných prísnych vzorov a prekvapuje svojou zreteľnou komikou. Skladateľ v diele spracoval vlastný pohľad na nemeckú legendu o Tillovi Eulenspiegelovi, nezbednom figliarovi, ktorý sa stal známym vo folklórnych príbehoch ako prototyp podvodníka a šaška. Dielo ohromuje svojou spontánnou vervou a doslova bezuzdným humorm. Vtip tu má rýdzo hudobnú povahu, neobmedzuje sa na zábavné efekty alebo veselé narážky. Jednoznačné vyznenie dosiahol výberom hlavných tém, skvelými rytmickými nápadmi, nádherou inštrumentálnych i harmonických farieb a najmä úprimnou živelnosťou celého poňatia. Nemecký ľudový hrdina Till Eulenspiegel je darebák a nešikovník, ktorého eskapády Strauss zachytáva v tomto brilantne zábavnom diele v takmer kinematograficky pestrom zábere.

Symfóniu č. 9 Es dur napísal **Dmitrij Šostakovič** po druhej svetovej vojne. Rozhodol sa v nej upustiť od pateticko-heroickej tematiky predošlých diel a vrátiť sa k atmosfére svojej prvej symfónie. Preto túto skladbu charakterizuje ľahkosť, miestami pripomínajúca rossiniovskú bezstarostnosť a prokofievovskú grotesknosť. Neraz zdôrazňovaná podobnosť tejto Šostakovičovej symfónie

s *Klasickou symfóniou* Prokofieva je prekvapujúca. Táto symfónia je rozsahovo pomerne krátka. Trvá iba polovicu času v porovnaní so siedmou a ôsmou symfóniou a okrem toho má akoby suitový charakter, líšiaci sa od veľkých sonátových či cyklických kompozícií. Skladá sa z piatich častí. Prvá časť je akousi paródiou klasického sonátového allegra. Obsahuje dve témy s priam vzorným rozvedením a naivnou reprízou poukazujúcou na zamýšľaný efekt neoklasicistickej grotesknej manieri. Forma diela je nezvyčajne prehľadná. Druhá časť *Moderato* prináša množstvo melodických a rozsiahlych fráz. Otvára ju sólový klarinet so sprievodom hlbokých sláčikových nástrojov a následne sa rozvíja v drevených dychových nástrojoch. Odlišný typ melodiky v podobe náladových kontemplatívnych fráz prinášajú sláčikové nástroje, ku ktorým sa tlmene pripájajú lesné rohy. Tretia časť predstavuje scherzo využívajúce najmä drevené dychové nástroje, pričom hlavnú tému scherza uvádza klarinet. Hudba sa tu rozvíja rýchlo a bez zastavenia, iba krátky sólový úryvok trúbky so sprievodom sláčikových nástrojov poskytuje malý kontrast. *Presto* hneď prechádza do štvrtej časti *Largo* s chorálovou tematikou plechových dychových nástrojov. Stručný recitatívny úsek napísaný pre fagot na pozadí hlbokých akordov sláčikov tvorí prechod medzi časťami. Piata časť *Allegretto* je vzletná, ľahká a groteskná. Úplne sa líši od dovtedajších skladateľových finále, je poňatá v sonátovej forme a výrazne nadväzuje na tematickú a inštrumentálnu atmosféru prvej časti.

Patrick Hahn je generálnym hudobným riaditeľom Sinfonieorchester und Oper Wuppertal, hlavným hosťujúcim dirigentom Münchner Rundfunkorchester (Bayerischer Rundfunk) a Royal Scottish National Orchestra. Patrí k najvyhľadávanejším dirigentom svojej generácie. Vo svojej štvrtej sezóne v nemeckom Wuppertali uvádza rozsiahle symfonické a vokálno-inštrumentálne diela ako piate symfónie Mahlera a Brucknera či *Turangalilu* Oliviera Messiaena. Operný repertoár tejto sezóny zahŕňa *Salome* Richarda Straussa a Mozartovho *Dona Giovanniho*.

V sezóne 2024/2025 debutuje s hr-Sinfonieorchester Frankfurt, Brussels Philharmonic s Kopatchinskou a Kobekinou, RAI s Trulsom Mørkom, v Semperoper Dresden v *Intermezze* R. Straussa a v Staatsoper Hamburg v *Parsifalovi*. Medzi návraty patria koncerty s Deutsches Symphonie-Orchester Berlin, Wiener Symphoniker a Tonhalle Orchester Zürich. Zúčastní sa aj osláv 200. výročia narodenia J. Straussa vo Viedni koncertným uvedením opery *Karneval v Ríme*.

Medzi vrcholy minulých sezón patrí debut v Opernhaus Zürich (*Veselá vdova*), v New National Theatre Tokyo (*Netopier*), s Bamberger Symphoniker a SWR Symphonieorchester. Pravidelne spolupracuje aj s Klangforum Wien a Wiener Symphoniker. V rokoch 2021 – 2023 bol hlavným hosťujúcim dirigentom a umeleckým poradcom Borusan Istanbul Philharmonic Orchestra.

Vo Wuppertali naštudoval mnohé kľúčové diela (Straussova *Alpská symfónia*, Brucknerove symfónie č. 4 a 9, Mahlerove symfónie č. 1 a 2, Beethovenova Symfónia č. 9, Wagner/Maazel *The Ring without Words*, Wagnerove opery *Tristan a Izolda*, *Tannhäuser*, Mozartova *Figarova svadba*) aj menej známe opusy ako Ivesova *Symfónia č. 2* či *Capriccio, op. 2* Gottfrieda von Einema.

S Münchner Rundfunkorchester nahral diela Ullmanna (*Cisár Atlantídy*) a Zemlinského (*Florentská tragédia*). Medzi ďalšie nahrávky patria huslové koncerty Brittena a Brucha s Kersonom Leongom a Philharmonia Orchestra (Alpha), ako aj Beethovenove klavírne koncerty č. 1 a 2 s Olivierom Caveom a Kammerakademie Potsdam.

Popri klasike sa venuje aj kabaretným piesňam Georga Kreislera, ktoré spieva a sám sprevádza na klavíri. Ako jazzový klavirista získal ocenenia Chicago Jazz Festival a Outstanding Soloist Award na jazzovom festivale University of Wisconsin-La Crosse.

Klavirista, dirigent a víťaz *International Classical Music Award* a *Opus Klassik* **Frank Dupree** patrí medzi najvšestrannejších umelcov svojej generácie. Je známy svojou strhujúcou energiou a nadšením, ktoré prináša ako sólista, dirigent aj vedúca osobnosť vlastného jazzového zoskupenia Frank Dupree Trio. Jeho nahrávky klavírných koncertov Nikolaja Kapustina získali celosvetovú pozornosť (New York Times: „Jedna z najzábavnejších a najpočúvanejších nahrávok roka“).

Od roku 2023 je umeleckým partnerom Württemberského komorného orchestra v Heilbronne, s ktorým pravidelne účinkuje ako dirigent a sólista. V sezóne 2024/2025 debutuje s London Symphony Orchestra pod taktovkou Sira Antonia Pappana (Kapustinov *Klavírný koncert č. 4*), s hr-Sinfonieorchester Frankfurt a Patrickom Hahnom (Gershwin), či s Göteborgs Symfoniker pod vedením Santtu-Matiasa Rouvaliho (*Kapustinov koncert č. 5*). Opakovane bude hosťovať v orchestroch SWR Symphonieorchester, Stuttgarter Philharmoniker, Münchner Symphoniker či Dortmunder Philharmoniker. Ako komorný hráč vystúpi na prestížnych pódiumoch ako Alte Oper Frankfurt, Tonhalle Zürich, Konzerthaus Wien, Brucknerhaus Linz a Concertgebouw Amsterdam.

Vo svojej kariére spolupracoval s významnými orchestrami vrátane Philharmonia Orchestra, London Philharmonic Orchestra, BBC Concert Orchestra, NDR Radiophilharmonie, Staatskapelle Weimar, či Orchestre Philharmonique du Luxembourg. Účinkoval na festivaloch Verbier, Luzern, Beethovenfest Bonn, Kissinger Sommer či Vaduz Classic, ako aj v sálach ako Lincoln Center New York, Royal Albert Hall, Elbphilharmonie Hamburg, či Philharmonie de Paris.

Frank Dupree je zanietým komorným hudobníkom, ktorý prirodzene prepája klasiku s jazzom – so svojím triom skúma styčné body týchto svetov. Jeho diskografia sa zameriava najmä na diela Nikolaja Kapustina. V novembri 2024 vychádza nová nahrávka koncertov č. 2 a 6 (SWR Symphonieorchester & SWR Big Band). Interpretácie koncertov č. 4 a 5 mu priniesli ocenenia Diapason d'Or a ICMA. Je známy aj premiérami diel súčasných skladateľov ako Wolfgang Rihm, HK Gruber, Péter Eötvös či Daniel Bjarnason.

Študoval klavír u Sontraud Speidel a dirigovanie u Pétera Eötvösa a Hansa Zendera v Karlsruhe. V roku 2012 zvíťazil na Medzinárodnej súťaži Hansa von Bülowa a v roku 2014 získal cenu Deutscher Musikwettbewerb. Asistoval napríklad Sirovi Simonovi Rattleovi. Frank Dupree je Steinway Artist.

Patrick Hahn, dirigent
foto: C&G Pictures

Lucia Potokárová: Košická hudobná jar postupne naplňa ambíciu približovať sa veľkým európskym festivalom

Narodeninová oslava, kamión plný perkusí a spektrum symfonických i komorných projektov. K tomu hudobný kumšt Jara Filipa a nahrávanie diel Jozefa Podprockého – 69. Košická hudobná jar (KHJ) mieša žánre, nálady aj prekvapenia. Pod festivalovú dramaturgiu sa podpísala generálna riaditeľka Štátnej filharmónie Košice (ŠFK) Lucia POTOKÁROVÁ. O zákulisí a vízii festivalu sme chceli vedieť viac. Ak ste na tom podobne, začítajte sa do nasledujúcich stránok.

Dokáže 69. ročník festivalu nasýtiť hlad po umení fanúšikom rôzneho žánru? KHJ otvárame koncertom OPERETA GALA, ktorý ponúkne kvalitnú operetnú literatúru v interpretácii výnimočných hostí – sopranistky Kateřiny Kněžikovej, basbarytonistu Adama Plachetku a dirigenta Tomáša Braunera. Program je zostavený z najkrajších diel viedenskej operety a predstaví pestrosť i vysokú interpretačnú kvalitu. Následne KHJ pokračuje komorným koncertom Leonoro Quartet, ktoré patrí medzi najžiadanejšie kvartetá v Európe. Vo Východoslovenskej galérii zaznejú vrcholné diela Haydna a Beethovena, čím KHJ od prvých dní potvrdí svoj zámer osloviť široké spektrum poslucháčov – od milovníkov veľkých orchestrálnych produkcií až po fanúšikov špičkovej komornej tvorby.

Ako sa zrodila symfonická oslava VŠETKO NAJLEPŠIE, ĽUBICA! a čo ste prichystali oslávenkyňi a gratulantom v publiku?

Koncert sme zaradili do programu ako osobitý darček slovenskej skladateľke Ľubicí Čekovskej, ktorá v tomto roku oslávila 50 rokov. Myšlienka pripraviť symfonickú oslavu vznikla spontánne – chceli sme vyjadriť úctu autorke, ktorá presadzuje slovenskú hudbu za hranicami krajiny s veľkou profesionalitou a umeleckou hodnotou. Zároveň nám umožnila doplniť program festivalu o originálny slovenský akcent v spoločnosti slávnych skladateľov. ŠFK pod taktovkou charizmatického Andreasa Ottensamera uvedie tri významné orchestrálne diela skladateľky: Maison de la Musique en sept périodes, Filmovú suitu a Palingeniu. Pripravujeme aj predkoncertné stretnutie, kde budú mať návštevníci možnosť osobne sa stretnúť s Ľubicou Čekovskou a nahliadnuť do jej tvorivého sveta.

Estónsky filharmonický komorný zbor a Arvo Pärt je kombinácia, na ktorú sa tento rok teší KHJ aj Pražská jar. Prečo sa oplatí festivalová zastávka v Dóme sv. Alžbety?

Program s dielami Arva Päta v interpretácii Estónskeho filharmonického komorného zboru patrí medzi vrcholy tohtoročnej KHJ. Súbor je považovaný za špičku svetovej vokálnej hudby a jeho prepojenie s tvorbou Arva Päta je výnimočné – ide o autora a ansámbl, ktorí spolu vyrastali a formovali identitu estónskej hudby v medzinárodnom kontexte. Jedinečný zážitok umocní aj miesto koncertu: Dóm sv. Alžbety v Košiciach, ktorého akustika i duchovná atmosféra vytvárajú ideálny priestor pre nadčasovú, kontemplatívnu Pärtovu

hudbu. Dramaturgia ponúkne výber z jeho najzásadnejších duchovných diel vrátane Berliner Messe, Summa či ukážok z Kanon Pokajanen, pričom práve takéto programy prinášajú poslucháčovi hlboký, autentický zážitok a priestor na vnútorné stíšenie.

V rámci festivalového zámeru prinášať aj prienik viacerých druhov umenia ste tento rok stavili na projekt FILIP. Vy si ho pozriete už po druhýkrát. Na čo sa najviac tešíte?

Predstavenie FILIP je postavené na piesňach Jara Filipa, ktorých texty pochádzajú prevažne z pera Milana Lasicu a nesú v sebe humor, nadhľad aj jemnú nostalgiu typickú pre legendárnu autorskú dvojicu Lasica & Satinský. Predstavenie som mala možnosť vidieť počas hostovania Divadla Jána Palárika v Trnave v Slovenskom národnom divadle a silno na mňa zapôsobil jeho ľudský rozmer – vtip, hlboká citlivosť a schopnosť dotknúť sa každého diváka. Verím, že projekt FILIP prinesie festivalovým návštevníkom neopakovateľný zážitok a pripomenie nám, aké výnimočné miesto v našej kultúre patrí Jarovi Filipovi, Milanovi Lasicovi a Júliusovi Satinskému.

Na 69. KHJ hostuje po dlhej dobe symfonický orchester – Filharmónia Brno s programom West Side Story, Frida Kahlo a Mišima. Čo znamená tento krok pre KHJ?

Veľmi si vážime, že na festivale pod vedením šéfdirigenta Dennisa Russella Daviesa vystúpi Filharmónia Brno. Tento program v rovnakom období uvedie v rámci významných koncertov, vrátane Musikverein vo Viedni. Pre nás ide o ďalší krok v naplňaní vízie rozšíriť festivalový program o vystúpenia hostujúcich symfonických telies. KHJ sa prirodzene zaraďuje medzi podujatia, ktoré sú pre zahraničné orchestre atraktívnym partnerom. Pre našich návštevníkov to predstavuje výnimočnú príležitosť zažiť v Košiciach vystúpenie orchestra, ktorý patrí medzi rešpektované stredoeurópske telesá a prichádza s výrazným a dramaturgicky zaujímavým projektom. A keďže ostatný koncert Filharmonie Brno v Košiciach sa datuje až do roku 1978, mám radosť, že ich interpretačné kvality si budú môcť Košičania opäť vychutnať aj u nás v Dome umenia.

Zážitok sľubuje aj meno Kirill Karabits. Jeho taktovka povedie ŠFK v programe Brahms – Adams. Má v tejto dramaturgii prsty aj samotný hostujúci dirigent?

Naším zámerom bolo vytvoriť program, ktorý ukáže nielen šírku interpretačných možností ŠFK, ale zároveň zaujme kontrastom medzi vrcholným romantizmom a pulzujúcou energiou súčasnej hudby. Kirill Karabits, rešpektovaný dirigent pôsobiaci na medzinárodnej scéne, známy svojimi dramaturgickými ideami a prácou s poprednými orchestrami, aktívne spoluvytváral koncepciu večera. K Brahmsovmu dvojkonzertu pre husle a violončelo navrhol zaradiť aj dve dynamické diela Johna Adamsa – Doctor Atomic Symphony a Short Ride in a Fast Machine, čím vznikla dramaturgicky silná a kontrastná konštrukcia. Sólistami večera budú huslistka Alexandra Conunova, laureátka medzinárodnej súťaže v Hannoveri a moskovskej súťaže Čajkovského, ktorá patrí medzi najvýraznej-

šie talenty svojej generácie, a violončelista Andreas Brantelid, víťaz Eurovision Young Musicians Competition, dnes etablovaný umelec, ktorý koncertuje s prestížnymi orchestrami ako Philharmonia Orchestra, BBC Symphony Orchestra či Mahler Chamber Orchestra. Spolupráca týchto vynikajúcich umelcov pod taktovkou Kirilla Karabitsa sľubuje jedinečný zážitok.

Medzi Brnom a Brahmsom je v kalendári KHJ ešte komorná hudba v podaní Ensemble Nevermind v Synagóge na Zvonárskej. Tomu sa vraví festivalové trojdnie!

Ensemble Nevermind patrí medzi najvýraznejšie európske komorné súbory špecializujúce sa na interpretáciu hudby 18. storočia na dobových nástrojoch. Ich prístup k hudbe je nielen vysoko odborný, ale aj nesmierne živý a komunikatívny. Starú hudbu dokážu sprítomniť dnešnému publiku s veľkou sugesciou a energiou. V Košiciach zaznie ich unikátna transkripcia Goldbergových variácií Johanna Sebastiana Bacha pre flautu, husle, violu da gamba a klávesové nástroje – projekt, ktorý súbor vytvoril v rámci umeleckej rezidencie festivalu Bel-Air Claviers a získal mimoriadne uznanie. Interpretácia tohto majstrovského diela v krásnom a intimnom priestore synagógy bude určite jedným z najemotívnejších a najintenzívnejších zážitkov festivalu. Koncert Ensemble Nevermind je dôkazom, že KHJ prináša na východné Slovensko nielen veľké symfonické projekty, ale aj špičkové komorné umenie, nevynímajúc „starú hudbu“ v podaní špecializovaných ansámblov.

Nie som si istá, či bude koncert v Tabačke celkom radosť pre produkciu, keďže z Francúzska pricestuje kamión plný perkusí 😊 ...

Skutočne, koncert ALCHÝMIA PERKUSÍ patrí medzi produkčne náročnejšie projekty nášho festivalu. Pre nás v tíme je to však predovšetkým vzrušujúca výzva – možnosť privítať na Slovensku výnimočný hudobný projekt. Les Percussions de Strasbourg sú jedným z najvýznamnejších a najinovatívnejších súborov súčasnej hudby. Svetové renomé si vybudovali desaťročiami intenzívnej umeleckej práce, objavovania nových zvukov a odvážnych hudobných experimentov. Tabačka Kulturfabrik, s jej postindustriálnym charakterom a otvorenou dispozíciou, je ideálnym priestorom na takýto program.

Festivalovú šnúru uzavrie koncert REVOLÚCIA ZVUKU: BEETHOVEN A ŠOSTAKOVIČ. Čo revolučné môžeme očakávať?

Festivalové finále 69. KHJ sme koncipovali ako veľkolepý symfonický zážitok s tromi dielami, ktoré svojím spôsobom posunuli hranice orchestrálnej hudby. Program otvorí Koncert pre klavír a orchester č. 5 Es dur „Cisársky“ Ludwiga van Beethovena – dielo plné majestátu, slobody a novej hudobnej reči, ktoré vzniklo v zlomovom období Beethovenovho života aj európskych dejín. Ako sólista sa predstaví Frank Dupree, jeden z najzaujímavejších klavírnych talentov mladšej generácie. Pokračovať budeme symfonickou básňou Veselé šibalstvá Tilla Eulenspiegela od Richarda Straussa. Festival uzavrieme Deviatou symfóniou Es dur Dmitrija Šostakoviča. Toto dielo prekvapilo svojou iróniou a ľahkosťou v očakávanom „oslavnom“ kontexte po konci druhej svetovej vojny.

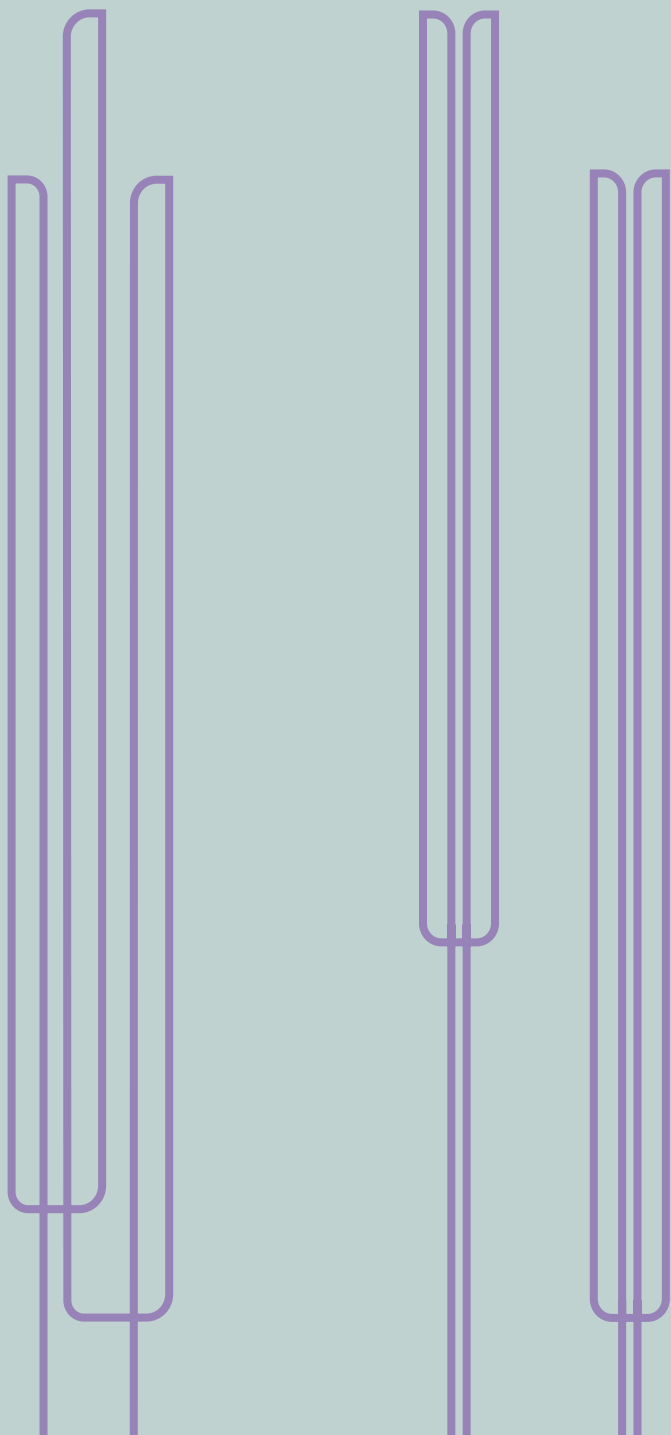
Orchester ŠFK bude viesť Patrick Hahn, mimoriadne talentovaný dirigent, ktorý patrí k najvýraznejším osobnostiam svojej generácie. Jeho energia, precíznosť a hlboké hudobné videnie dodajú finálovému večeru skutočnú koncertnú iskru.

Túto otázku kladiem ešte pred štartom 69. festivalu, no pozerám sa už aj na budúročné jubileum. Kam smeruje KHJ?

Štruktúra 69. ročníka KHJ ukazuje, že festival postupne naplňa ambíciu približovať sa modelu veľkých európskych festivalov, kde sa koncertné podujatia konajú takmer denne. Okrem koncertnej línie je však pre nás mimoriadne dôležitá aj myšlienka systematického budovania hodnotných hudobných archívov. Preto sme sa rozhodli, že každoročne bude súčasťou festivalu aj nahrávanie jedného albumu s dielami slovenských skladateľov. Je to náš príspevok k zachovaniu, popularizácii a živej prezentácii slovenskej hudobnej tvorby, ktorý vnímame ako prirodzenú súčasť nášho poslania. V roku 2025 bude výsledkom tohto úsilia nahrávka koncertov pre husle, violu, klavír a trúbku košického skladateľa Jozefa Podprockého.

Už teraz pracujeme aj na príprave špeciálnej publikácie, ktorá vyjde pri príležitosti 70. výročia festivalu. Veríme, že budúročný jubilejný ročník prinesie ešte bohatší sprievodný program a veľkým lákadlom budú aj vystúpenia dvoch hosťujúcich symfonických orchestrov. Máme ambíciu, aby 70. ročník Košickej hudobnej jari bol skutočnou oslavou hudby a umenia v Košiciach.

Dámy a páni, predstavujeme festivalového debutanta: nové logo KHJ

Motýľ, vtáčik, či bylinka – to všetko boli najhorúcejší kandidáti na motív loga Košickej hudobnej jari (KHJ). Nakoniec spomedzi úzkeho výberu padla voľba na bylinku. Jarné, jednoduché a festivalové! O debutujúcom symbole KHJ a ďalších vizuálnych novostiach jej 69. ročníka sme sa rozprávali s Annamáriou DIGOŇOVOU, grafickou dizajnerkou Štátnej filharmónie Košice (ŠFK).

Vlani na jeseň ŠFK zoznámila svet so svojou čerstvou vizuálnou identitou. Prirodzene, spomedzi dizajnovej rodiny zožalo najviac slávy logo ŠFK. A aby logo KHJ náhodou necítilo skrivodlivosť, poďme sa naň pozrieť bližšie teraz... Logá všetkých festivalov ŠFK vychádzajú z línie hlavného loga filharmónie. Čo sa týka KHJ, skúšali sme veľmi veľa variantov, aby sme podporili myšlienku jari, rozpuku a všetkého, čo s tým súvisí. S mojou spolupracovníčkou Máriou Bujňákovou, s ktorou sme tvorili toto logo a celú vizuálnu identitu ŠFK, sme sa nakoniec dohodli, že pri KHJ zvolíme florálny motív – a to je bylinka s dvomi lístkami, ktorá je vytvorená z tej istej línie ako logo ŠFK. Výberu predchádzalo niekoľko návrhov, nakoniec sme sa rozhodli spolu s vedením ŠFK, že prejdeme k úplne jednoduchému „bylinkovému“ motívu.

Prezradíš, akí boli ďalší horúci kandidáti na motív loga?

Pri tvorbe sme ešte sme zvažovali ísť do tvaru motýlika, alebo podporiť tvar vtáčika z loga filharmónie. Dokonca sme zo začiatku uvažovali aj o verzii s notičkami, pretože sme sa snažili ostať pri pôvodnom logu KHJ, kde grafická časť pripomínala noty. Ale potom sme zhodnotili, že viac sa k novému logu ŠFK bude hodiť iná práca s líniou a iné tvaroslovie.

Filharmónia teda stavila na jednoduchosť?

Je to možno úsmevné, ale spomedzi všetkých log, ktoré sme vytvorili, je bylinka síce najjednoduchšia, no zabrala najviac času. Naozaj sme chceli, aby to bolo čitateľné „na prvú“. Navyše, prvky z nového loga KHJ nám budú prechádzať aj do celkového vizuálu festivalu. Čiže logo bude podporené festivalovou grafikou – zatiaľ pre túto sezónu a uvidíme, či budú tieto prvky aplikovateľné dlhodobo.

Čo by si zapriala debutujúcemu bylinkovému logu festivalu a celému 69. ročníku KHJ?

KHJ by som zapriala – tak ako aj logu a celej novej vizuálnej identite – aby ju ľudia prijali s nadšením, aby si oddýchli, užili slniečko, tóny hudby a všetko nové, čo prichádza.

Marakuja, kokos, biely čaj & fialka. Takto chutí Košická hudobná jar

Štátna filharmónia Košice (ŠFK) prináša v spolupráci s Platz Group špeciálnu drink limitku. *Violet festival spritz* môžete okoštovať pred podujatiami 69. KHJ v Dome umenia. Receptúru na mieru nám namiešal náš dvorný barman Jaro FABINY, ktorý vám s úsmevom podáva kávičku či čašu vína pred koncertmi ŠFK už tri sezóny. *Violet festival spritz* je umením a podľa nás si vyslúži aj standing ovation. Bravo!

Jaro, filharmonici vyslovili predstavu o festivalovom drinku, ktorý má byť chutný, svieži a hájiť farby 69. KHJ v alko aj nealko variante. Bolo to náročné zadanie či skôr brnkačka pre barmana, ktorý ako prvý miešal v 90-rokoch Košičanom mojito?

To má byť aj nealko drink? (smiech)

Áno! (smiech)

Dobre... Vymyslíme. 😊

V mene festivalových šoférov či abstinentov ďakujeme. Nože prezrad' hneď na úvod identitu drinku *Violet festival spritz*.

Receptúra je nasledovná. Krátko vyluhujeme biely čaj s marakujou a kokosom a pridáme kvalitný fialkový sirup, aby sme do drinku „namiešali“ fialovú festivalovú farbu. Všetko pretlačíme cez nitroflašu, ktorá obohatí drink o dusík a ten mu dodá jemnú zamatovú štruktúru. Fialkovú zmes dáme do pekného koktejlového pohára s ľadom. Dolejeme proseccom a ozdobíme limetkou, aby sme priznali ďalšiu festivalovú farbu – zelenkavú. Celá receptúra je o jari, rozpuku a kvetoch – podstatou bieleho čaju sú prvé, ešte nerozvinuté čajové lístky, fialkový sirup sa zasa vyrába z kvetov fialiek. K jari neodmysliteľne patria aj alergie, ale tých sa v drinku báť nemusíte. A keďže *Violet festival spritz* podávame s ľadom, už si ním vlastne vypýtame aj leto, no nie?

Znie to exkluzívne. Ako dlho sa rodila receptúra?

Niečo som vymyslel a pozrel som si nápojové lístky košických podnikov, aby sme po nikom neopakovali. Potom som zavolať svojmu kolegovi, nech ideu spoločne vyladíme. Trvalo to asi 48 hodín... kým mi dvihol telefón. Potom sme za pätnásť – dvadsať minút prebrali nejaké možnosti a vybrali final.

Kedy a kde sa môžeme postaviť do „šóry“ na drink?

Spritz budeme miešať pred začiatkom koncertov v bare pred vchodom do Domu umenia a dole vo foyer. Na prestávku sa vonkajší bar presťahuje do foyer na poschodí. Totiž ak by návštevníkom veľmi zachutilo, obávame sa, že by sme ich už nedostali dovnútra, alebo by prestávka trvala hodinu, a to nechceme. 😊

Už len dodať „nazdravie“! A porozmýšľať nad nealko drinkom...

...Už som ho aj vymyslel... Veľmi dobre znie ten biely čaj s marakujou, kokosom a fialkovým sirupom. Základ necháme rovnaký aj pre nealko verziu, len ju nebudeme dolievať „proseccom“, ale sódou. Nedá mi, že by sme rozdeľovali spoločnosť a pozerali sa na ľudí podľa toho, či majú osemnásť, berú lieky, či prišli autom alebo električkou. 😊 Chuť *Violet festival spritz* ostane pre každého rovnaká.

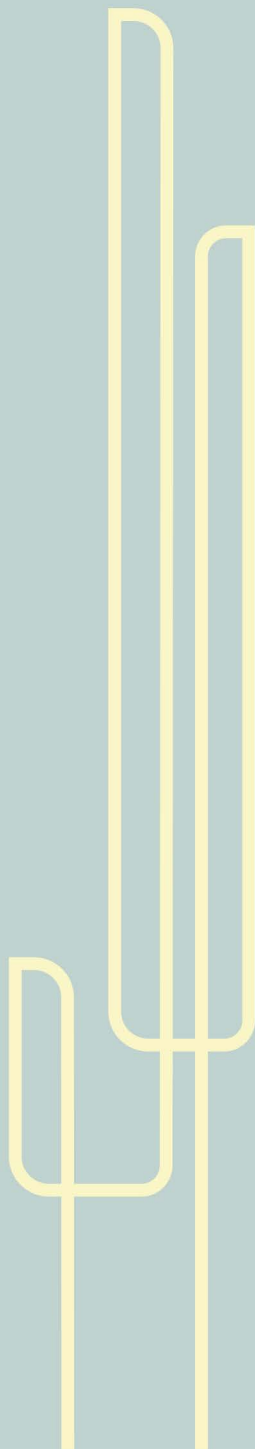
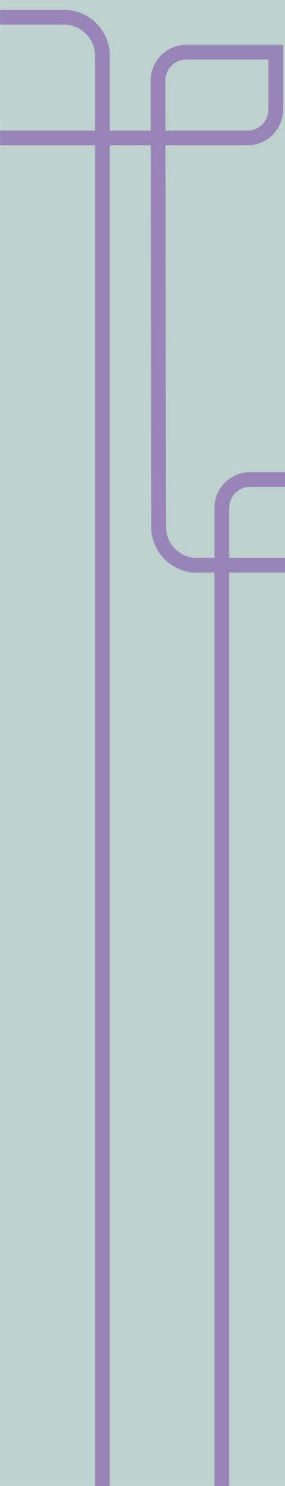

KHJ X PLATZ

PROGRAMOVÝ BULLETIN
69. KOŠICKEJ HUDOBNEJ JARI

Dramaturgia:	Lucia Potokárová
Odborné texty:	Peter Katina
Rozhovory:	Jana Tomalová
Preklady životopisov:	Jana Šargová
Editori:	Jana Šargová, Jana Tomalová
Dizajn:	Annamária Digoňová
Tlač:	VIENALA, s. r. o.

Vydala Štátna filharmónia Košice v máji 2025.
Zmena účinkujúcich a programu vyhradená.

ŠTÁTNA
FILHARMÓNIA
KOŠICE

príspevková organizácia
Ministerstva kultúry SR